

**STATUTY PARTYKULARNE
PROWINCJI ŚWIĘTEGO FRANCISZKA Z ASYŻU
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH W POLSCE**

Poznań – Wejherowo 2019

DOTYCHCZASOWE DOKUMENTY PROWINCJI

1. Normy Przejściowe Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych w Polsce, zatwierdzone przez definitorium generalne dnia 7 grudnia 1992 r., promulgowane przez ministra generalnego Hermana Schalücka (wydruk komputerowy).
2. Statuty Partykularne Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych w Polsce, uchwalone na kapitule prowincjalnej w dniu 15 czerwca 1994 r., zatwierdzone przez definitorium generalne dnia 7 marca 1995 r., promulgowane przez ministra prowincjalnego Hipolita Lipińskiego w dniu 25 marca 1995 r. Poznań 1995.
3. Statuty Partykularne Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych w Polsce, uchwalone na kapitule prowincjalnej w dniach 8 – 12 maja 2006 r., zatwierdzone przez definitorium generalne dnia 8 listopada 2006 r., promulgowane przez ministra prowincjalnego Adama Arnolda Buchcika w dniu 12 stycznia 2007 r. Poznań – Pakość 2006.

IL MINISTRO GENERALE
DELL'ORDINE DEI FRATI MINORI

DECRETO

Il Definitorio Generale, nella sessione dell'11 novembre 2019, dopo accurato esame, ha approvato le modifiche agli Statuti Particolari della Provincia di San Francesco d'Assisi, in Polonia, presentate per l'approvazione dal Ministro provinciale, FR. BERNARD J. MARCINIAK, OFM, con lettera del 13 luglio 2019, a norma delle Costituzioni Generali e degli Statuti Generali dell'Ordine.

PERTANTO,
IN VIRTÙ DI QUESTO DECRETO,
APPROVO E DICHIARO APPROVATE
LE MODIFICHE AGLI STATUTI PARTICOLARI DELLA
PROVINCIA DI SAN FRANCESCO D'ASSISI,
IN POLONIA,
SECONDO IL TESTO IN LINGUA ITALIANA
CHE SI CONSERVA NELL'ARCHIVIO GENERALE DELL'ORDINE.

Nonostante qualsiasi cosa in contrario.

Dalla Curia Generale dell'Ordine dei Frati Minori, in Roma, il 19 novembre 2019.

FR. JULIO CESAR BUNADER, OFM
Vicario generale

FR. GIOVANNI RINALDI, OFM
Segretario generale

Prot. 109180 / S 272-19

O. Bernard Jarosław Marciniak OFM

minister prowincjalny
Prowincja św. Franciszka z Asyżu
Zakonu Braci Mniejszych-Franciszkanów w Polsce
PL - 61- 867 Poznań, ul. Garbary 22
tel. +48 61 85 12 650, fax +48 61 85 12 660
kuria@franciszkanie.net

Ldz. 60/20.

DEKRET

Na IX Kapitule Prowincjalnej, która obradowała w Wejherowie w dniach od 13 do 17 maja 2019 roku zostały zaktualizowane, to znaczy dostosowane do wymogów miejsc i czasów (por. KG 16,1) niektóre zapisy Statutów Partykularnych Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów w Polsce. Zostały dodane także nowe regulacje i wyjaśnienia. Przedłożony tekst Statutów zatwierdziło Definitorium Generalne, dnia 19 listopada 2019 roku.

Po dokonaniu poprawek wskazanych przez Sekretariat Generalny Zakonu, zgodnie z przepisem kan. 94 KPK i art. 16 § 2 KG, na mocy udzielonej mi władzy, niniejszym dekretem

PROMULGUJĘ I OGŁASZAM jako obowiązujące od dnia 2 lutego 2020 roku

"Statuty Partykularne Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych – Franciszkanów w Polsce".

W liście zwołującym Kapitułę z 1 marca 2019 roku napisałem nt. Statutów Prowincjalnych: *Trzeba więc przypomnieć sobie znaczenie i pogłębić rozumienie licznych instytucji życia zakonnego, a w pewnych wypadkach być może roztropnie zmodyfikować je, aby wierniej korespondowały z autentycznymi wymogami naszej epoki. Ze względu na dużą dynamikę przemian mentalnych i społecznych, rodzącą w wielu z nas być może nawet poczucie zagubienia, to zadanie wydaje się niezwykle trudne. Ufam, że odważne i ofiarne włączenie się w przygotowanie do Kapituły przez indywidualne czy wspólnotowe nadsyłanie projektów do poszczególnych komisji pozwoli nam wypracować zadowalające rozwiązania.*

Komisji prawnej oraz wszystkim Współbraciom, którzy przyczynili się do powstania tego ważnego dokumentu, zarówno pod względem merytorycznym jak i technicznym, składam niniejszym staropolskim *Bóg zapłać* serdeczne podziękowanie.

Przez wstawiennictwo Maryi Niepokalanej i Świętego Ojca Franciszka, patrona naszej Prowincji, niech Pan Bóg błogosławi i strzeże zawsze Wszystkich Współbraci i dzieła naszej Prowincji.

o. Jędrzej K. Lietzau
o. Jędrzej Krystian Lietzau ofm
sekretarz Prowincji

o. Bernard Jarosław Marciniak
o. dr Bernard Jarosław Marciniak ofm
minister prowincjalny

Poznań, w święto Nawrócenia św. Pawła, dnia 25 stycznia 2020 roku.

WYKAZ SKRÓTÓW

DF	<i>Dokument na temat formacji Rady Plenarnej Zakonu, Rzym 1981.</i>
DZ	Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego <i>Perfetae caritatis</i> .
EN	Adhortacja apostołska Pawła VI <i>Ewangelii nuntiandi</i> .
EWN	<i>Ewangelia wzywa nas</i> . Orędzie Rady Plenarnej Zakonu, Salvador de Bahia 1983.
FRA	Franciszkański Ruch Apostolski.
FZŚ	Franciszkański Zakon Świeckich.
KDK	Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym <i>Gaudium et spes</i> .
KPK	Kodeks Prawa Kanonicznego 1983.
KG	Konstytucje Generalne Zakonu Braci Mniejszych (2005).
KK	Konstytucja dogmatyczna o Kościele <i>Lumen gentium</i> .
KL	Konstytucja o liturgii świętej <i>Sacrosantum Concilium</i> .
Litt. SCR	<i>Litterae Sacrae Congregationis pro Religiosis De S. Regula eiusque interpretatione necnon de paupertate franciscana</i> (2 II 1970).
LK	List do kustoszów (pierwszy).
LW	List do wiernych (redakcja druga).
LZ	List św. Franciszka skierowany do całego Zakonu.
MP	Modlitewnik Franciszkański Prowincji św. Franciszka z Asyżu (1995).
PM	Pozdrowienie Błogosławionej Maryi Dziewicy.
PMF	<i>Powołanie misyjne franciszkańskie w świecie współczesnym</i> . Dokument kapituły generalnej nadzwyczajnej, Medellin 1971.
PZD	<i>Powołanie Zakonu dzisiaj</i> , Deklaracja kapituły generalnej, Madryt 1973.
RK	Reguła św. Klary.
RN	Reguła niezatwierdzona.
RZ	Reguła zatwierdzona.
SG	Statuty Generalne Zakonu Braci Mniejszych (2005).
SP	Statuty Partykularne (2006).
T	Testament.
WSD	Wyższe Seminarium Duchowne.
WZ	<i>Wychowanie w Zakonie Braci Mniejszych</i> . Dokument kapituły generalnej nadzwyczajnej, Medellin 1971.

Rozdział I
"Zachowywać świętą Ewangelię
Pana naszego Jezusa Chrystusa" (RZ 1,1)

Normy wprowadzające

Art. 1

Podstawę życia w Zakonie Braci Mniejszych stanowią Reguła świętego Ojca Naszego Franciszka, Konstytucje Generalne¹, Statuty Generalne² oraz Statuty Partykularne³.

Art. 2

§1 Prowincja św. Franciszka z Asyżu w Polsce poprzez niniejsze Statuty partykularne dostosowuje do warunków oraz potrzeb czasu i miejsca sposób życia braci mniejszych, przedstawiony w wyżej wymienionych dokumentach.

§2 Uchwalenie, dokonywanie zmian, zatwierdzenie, interpretowanie i dyspensy od przepisów tych Statutów są dokonywane według norm prawa własnego⁴.

§3 Statuty prowincji wraz z dokumentami wymienionymi w art.1 stanowią integralną całość zakonnego prawa oraz mają tę samą moc obowiązującą. Niech wszyscy bracia starają się je poznawać i wiernie zachowywać⁵.

Art. 3

§1 Wspólnota zakonna zamieszkuje w prawnie ustanowionym domu zakonnym, który w naszej franciszkańskiej tradycji nazywamy klasztorem⁶.

§2 Wspólnotą zakonną, poza domami filialnymi, kieruje przełożony domu zakonnego, który w naszej tradycji nosi tytuł gwardiana⁷.

Art. 4

Każdy brat powinien przy składaniu pierwszej profesji otrzymać do własnego użytku jeden egzemplarz wyliczonych zbiorów prawa własnego⁸.

Art. 5

§1 W każdy piątek podczas obiadu należy czytać Regułę Ojca Naszego świętego Franciszka, a podczas kolacji Testament; minister prowincjalny lub gwardian odczytuje "Słowa zachęty i błogosławieństwo świętego Ojca Naszego Franciszka"⁹.

¹ Por. KG 12,1; KPK 578; 587,1.

² Por. KPK 587,1 i 4.

³ Por. KG 16,1; 215,2; SG 3,1; KPK 587,4.

⁴ Por. KG 17,1-3; 18; 215,2; 225; SG 3,1.

⁵ Por. KG 14,1; 16,1.

⁶ Por. KPK 608; 609,1; 610; 613; KG 232-234.

⁷ Por. KG 17,2; 46; 175,3; 232; 240.

⁸ Por. SG 1.

⁹ Por. T 40-41; SG 2,1.

§2 Inne pisma św. Franciszka, Konstytucje Generalne, Statuty Generalne i Statuty Partykularne niech będą czytane w okresach pokutnych¹, określonych przez Regułę lub w innym dogodnym czasie².

§3 Gwardian niech zatroszczy się o odczytanie we wspólnocie otrzymanych pism ministra generalnego lub prowincjalnego oraz innych dokumentów Zakonu w celu szybkiego zaznajomienia się braci z tymi tekstami oraz realizacji poleceń i wskazań³.

Rozdział II ***Duch modlitwy, kontemplacji i pobożności*** (por. RZ 5,2)

Eucharystia

Art. 6

§1 Eucharystia stanowi centrum życia Kościoła. Za przykładem świętego Ojca Naszego Franciszka, bracia powinni pielęgnować kult Eucharystii w swoim życiu, aby ona była prawdziwie centrum i źródłem stałej łączności z Bogiem i jedności braterskiej⁴.

§2 Często, a przynajmniej w dni ustalone przez kapitułę lokalną, niech bracia sprawują Najświętszą Eucharystię we wspólnocie. Wtedy to kapłani mogą koncelebrować, nawet gdy dla potrzeb wiernych odprawili lub mają odprawić jeszcze jedną Mszę św.. Dlatego też porządek dnia wspólnoty powinien być tak ułożony przez kapitułę lokalną i zatwierdzony przez ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium⁵, aby wszyscy bracia mogli uczestniczyć we wspólnym sprawowaniu Eucharystii, liturgii godzin i rozmyślaniu⁶.

§3 W porządku dnia należy uwzględnić wspólną adorację Najświętszego Sakramentu. Zaleca się ponadto, aby bracia modlili się także prywatnie przed Najświętszym Sakramentem⁷.

§4 W oznaczonych przez kapitułę lokalną dniach niech bracia sprawują z ludem nie tylko Mszę św. wspólnotową, lecz także, o ile to jest możliwe, Liturgię Godzin, przynajmniej Jutrznię i Nieszpory⁸.

§5 Za wzorem św. Franciszka wszyscy bracia niech uważnie studiują i pogłębiają naukę Kościoła o Eucharystii. Bracia kapłani z wielką pilnością niech zaznajamiają się z kościelnymi przepisami sprawowania i kultu Eucharystii oraz niech je sumiennie zachowują⁹.

¹ Por. SP 12,2.

² Por. SG 2,2-3; SP 12,2.

³ Por. SG 2,2.

⁴ Por. KPK 663,2; 902; KG 21,1-2.

⁵ Por. SG 8.

⁶ Por. KPK 902; RZ 3,3; RK 3,3; LZ 12.30-33; KL 84; KG 21,2; 23; 25.

⁷ Por. T11; KPK 608; KG 21,3.

⁸ Por. KG 23,3; 27,2; SG 7.

⁹ Por. KL 13; KG 26,4.

Art. 7

§1 Życie braci mniejszych polega na zachowaniu św. Ewangelii, dlatego wszyscy bracia powinni codziennie czytać Pismo święte, a jego fragment należy odczytać, oprócz piątku, przed wspólnym posiłkiem¹.

§2 Każdy brat powinien mieć do własnego użytku Pismo św.

§3 Niech bracia chętnie odpowiadają nabożeństwa Słowa Bożego zarówno we wspólnocie, jak i z wiernymi, by utwierdzać w nich umiłowanie Pisma św.².

Liturgia Godzin

Art. 8

Wszyscy bracia niech odmawiają wspólnie Jutrznę i Nieszpory nawet wówczas, gdy jest ich tylko dwóch. Zachęca się do wspólnej Liturgii Godzin w całości, szczególnie w domach formacyjnych³.

Modlitwy wspólne, rozmyślanie, Droga krzyżowa

Art. 9

§1 Pierwszym i podstawowym obowiązkiem osób zakonnych jest kontemplacja tajemnic Bożych oraz ustawiczne zjednoczenie z Bogiem w modlitwie⁴, dlatego bracia powinni codziennie oprócz Liturgii Godzin odprawić:

- a)** modlitwy poranne;
- b)** przynajmniej piętnastominutowe rozmyślanie⁵;
- c)** adorację Najświętszego Sakramentu;
- d)** rachunek sumienia;
- e)** modlitwy wieczorne.

§2 Porę dnia, czas trwania i miejsce rozmyślania, którego obowiązek wynika z Konstytucji Generalnych⁶ i z samego powołania, ustala kapituła lokalna⁷.

§3 Celem uwzględnienia osobistych potrzeb duchowych, bracia mogą korzystać w czasie wspólnych medytacji z tekstów przez siebie wybranych.

§4 Za przykładem świętego Ojca Naszego Franciszka bracia niech często rozmyślają o Męce Pańskiej⁸. W piątki bracia niech odpowiadają wspólnie, o ile to możliwe także z wiernymi⁹, Drogę krzyżową. Udział w tym nabożeństwie może zastąpić rozmyślanie.

¹ Por. RZ 1,1; DZ 6; KPK 663,3; KG 22,1.

² Por. T 12; KG 22,2.

³ Por. RZ 3,1-3; RK 3,3; KL 84; KPK 1174; KG 23,1-2.

⁴ Por. KPK 663,1.

⁵ Por. MP 19.

⁶ Por. KPK 663,3; KG 24.

⁷ Por. SG 9,2.

⁸ Por. KG 26,1.

⁹ Por. KG 27.

Art. 10

§1 Wspólnoty lokalne niech odbywają miesięczne dni skupienia. Sposób ich przeprowadzenia ustala kapituła lokalna. Tematykę tych dni może zaproponować minister prowincjalny. Zaleca się, aby dzień skupienia zakończyć wspólną rekreacją z udziałem wszystkich braci miejscowej wspólnoty¹.

§2 W połączeniu z dniem skupienia, przynajmniej sześć razy w roku należy przeprowadzić kapitułę odnowy życia w celu rozwijania ducha modlitwy i umacniania wzajemnej braterskiej więzi².

§3 Wszyscy bracia, w celu pogłębienia życia wewnętrznego są zobowiązani do praktykowania prywatnego czytania duchowego³.

Rekolekcje roczne

Art. 11

§1 Każdego roku bracia zobowiązani są do odprawienia własnych rekolekcji, trwających przez pięć dni⁴.

§2 Organizowanie rekolekcji dla zakonników Prowincji należy do ministra prowincjalnego w porozumieniu z moderatorem formacji ciągłej i zainteresowanymi gwardianami. Poszczególni bracia mogą odprawić rekolekcje poza Prowincją, przede wszystkim w bratnich prowincjach⁵.

Odnowienie profesji

Art. 12

Każdego roku, w dniu 16 kwietnia, w rocznicę ustnego zatwierdzenia Reguły i złożenia profesji przez św. Franciszka i jego pierwszych braci, wszyscy bracia odnowią profesję zakonną według formy przepisanej w Modlitewniku Prowincji⁶.

Praktyki pokutne

Art. 13

§1 Wezwani przez Chrystusa do pokuty praktykujemy ją przez:

a) gorliwe i wytrwałe wypełnianie swoich obowiązków;

b) cierpliwe znoszenie trudów wspólnotowego życia, trudów choroby i starości;

c) uczenie się rezygnacji z tego, co jest przeciwne naszemu powołaniu.

Żywa świadomość uczestniczenia w zbawczym dziele Chrystusa Pana wzmacnia praktykowanie pokuty.

¹ Por. KPK 663,5; KG 30; SG 9,2.

² Por. KG 30,2; SG 10, 242,1.

³ Por. SG 11,1; SP 5,5.

⁴ Por. KPK 662,5; KG 30; SG 9,1.

⁵ Por. MP 82-85.

⁶ Por. MP 73-76.

§2 Dniami pokuty w Prowincji są:

a) dni pokuty wyznaczone przez Kościół¹;

b) okres od Wszystkich Świętych do Bożego Narodzenia²;

§3 Kapituła lokalna niech ustali stosowne praktyki pokutne dla całej wspólnoty na okresy i dni pokutne³. Mogą to być różne formy umartwienia lub wyrzeczenia we wspólnocie⁴.

§4 W każdy pierwszy piątek miesiąca należy indywidualnie lub wspólnotowo⁵ podjąć akty pokutne za braci, którzy porzucili Zakon i posługę kapłańską.

§5 Bracia niech pamiętają, że w sakramencie pojednania i pokuty otrzymują od Boga odpuszczenie grzechów i jednocześnie dostępują pojednania z Kościołem, któremu zadali ranę grzesząc⁶. Dlatego niech często, a przynajmniej raz na dwa tygodnie, przystępują do sakramentu pojednania⁷.

Dom odosobnienia

Art. 14

§1 Kapituła prowincjalna, a poza nią definitorium, może wyznaczyć miejsce odosobnienia – romitorium dla wspólnoty prowincjalnej⁸.

§2 Wspólnota tam przebywająca niech chętnie służy współbraciom i grupom wiernych w celu pogłębienia i ugruntowania w nich duchowości franciszkańskiej⁹.

§3 Bracia przebywający w domu modlitewnego odosobnienia oraz goście żyją według norm zatwierdzonych przez ministra prowincjalnego za radą definitorium.

Kult Matki Bożej i świętych

Art. 15

§1 Pamiętając o wyjątkowej roli Matki Bożej w dziele zbawienia i wyjątkowej Jej roli w duchowości naszego Zakonodawcy, niech każdy brat otacza szczególną czcią Niepokalaną Dziewicę, by utwalić w sobie znamienne dla świętego Franciszka duchowość maryjną¹⁰.

§2 Zaleca się braciom częste odmawianie koronki do siedmiu radości NMP¹¹.

¹ Por. KPK 1250.

² Por. RZ 3,5-6; KPK 1250; KG 34,3.

³ Por. Rz 8,18; 1 P 4,13; KG 34,1-2; SG 16.

⁴ Por. LK 6; LW 25; EN 24; EWN 15; 28-29; KG 86.

⁵ Por. SP 12,3.

⁶ Por. KPK 959.

⁷ Por. KPK 664; KG 33,2.

⁸ Por. SG 15,1.

⁹ Por. KG 31; SG 14,2.

¹⁰ Por. PM 1; KPK 663,4; KG 26,2; SG 12b.

¹¹ Por. KG 26,2.

§3 Każdą sobotę poświęca się w wyjątkowy sposób Matce Bożej. W porządku tego dnia można także uwzględnić nabożeństwa zawarte w Modlitewniku Prowincjalnym. O ile przepisy liturgiczne na to pozwalają, zaleca się użycie formularza Mszy św. Wotywniej o NMP w sobotę¹.

Art. 16.

§1 Spośród nabożeństw ku czci świętych należy na pierwszym miejscu postawić nabożeństwo do św. Franciszka i świętych naszego Zakonu².

§2 Cześć świętych winna obejmować poznanie ich życia, naśladowanie ich cnót, szerzenie kultu oraz otaczanie staranną opieką ich obrazów i figur.

Art. 17

§1 W naszych kościołach zakonnych, także, gdy służą duszpasterstwu parafialnemu, należy gorliwie pielęgnować adoracje przy Bożym Żłóbku, nabożeństwa pasyjne, maryjne, do św. Franciszka i św. Klary, z silnym podkreśleniem aspektu powołaniowego do trzech Zakonów franciszkańskich oraz nabożeństwo do św. Antoniego³.

§2 Jeżeli przepisy liturgiczne na to pozwalają, to w związku z powyższymi nabożeństwami zaleca się posłużyć odpowiednim formularzem Mszy św. wotywniej.

§3 W uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz Chrystusa Króla Wszechświata każda wspólnota odnawia razem z wiernymi w kościele akt poświęcenia się Chrystusowi Panu, zaś w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny niech bracia uczestniczą w liturgicznym akcie oddania się Świętej Bożej Rodzicielce Patronce Zakonu Serafickiego. W całej Prowincji, każdego 30 kwietnia, odmawia się akt oddania i zawierzenia się Matce Bożej, według Modlitewnika Prowincji⁴.

Msze św. i modlitwy w intencji braci

Art. 18

§1 W każdym domu zakonnym raz w tygodniu, a szczególnie w uroczystości franciszkańskie, odprawi się Mszę św. w intencji żyjących i zmarłych rodziców i dobroczyńców. W klasztorze, przy którym prowadzi się duszpasterstwo parafialne, Msza św. za dobroczyńców jest równocześnie aplikowana za parafian, gdy jeden współbrat łączy urząd gwardiana i proboszcza⁵.

§2 Minister prowincjalny, raz w tygodniu, aplikuje Mszę św. w intencji Prowincji, a wikariusz prowincjalny, raz w tygodniu, aplikują Mszę św. w intencji dobroczyńców Prowincji.

¹ Por. MP 104-115; 190-197.

² Por. KG 26,3; SG 12c.

³ Por. KG 26,1; SG 12a; MP 87-232.

⁴ Por. MP 76-82.

⁵ Por. KPK 524,1-3; SG 18,1.

Art. 19

§1 Bracia kapłani zobowiązani są do sprawowania Mszy św. w intencji wyznaczonej przez gwardiana.

§2 Nadmiar przyjętych intencji odprowadza się do kurii prowincjalnej wraz ze stypendiami.

§3 Każdy profes wieczysty ma prawo prosić swojego przełożonego o Msze św. we własnej intencji. Za Msze św. sprawowane we własnej intencji nie wolno pobierać stypendium mszalnego.

§4 Każdemu bratu w klasztorze, do którego on należy, przysługuje z okazji imienin Msza św. w jego intencji. Wszystkich braci domu i gości zachęca się do udziału w tej Eucharystii, by w ten sposób złożyć solenizantowi najcenniejszy dar.

§5 W dniu św. Dydaka (15 listopada), czczonego jako patrona braci niekapłanów, w każdym domu należy w ich intencji odprawić jedną Mszę św. ku czci Świętego.

Siostra śmierć

Art. 20

§1 O śmierci współbrata gwardian bezzwłocznie powiadamia ministra prowincjalnego, wszystkie wspólnoty, rodziców i rodzeństwo, podając miejscowość, dokładny dzień i godzinę pogrzebu.

§2 Każda wspólnota niech zadba o udział braci w pogrzebie.

§3 Za każdego zmarłego brata bracia kapłani odprawią jedną Mszę św., a bracia niekapłani odprawią Drogę krzyżową. Ponadto w domu, do którego zmarły przynależał w momencie śmierci, należy aż do pogrzebu codziennie odmawiać modlitwy według Modlitewnika Prowincji¹, w pozostałych domach jeden raz, po otrzymaniu wiadomości o śmierci².

§4 W razie śmierci współbrata gwardian niech zatroszczy się o zabezpieczenie jego pokoju i rzeczy. Minister prowincjalny zadecyduje o dalszym losie książek, manuskryptów i innych wartościowych przedmiotów użytkowanych przez zmarłego brata.

§5 W pierwszą rocznicę śmierci w domu, do którego zmarły ostatnio przynależał, należy odprawić za niego jedną Mszę św.³.

§6 Przełożony domu, do którego należał zmarły współbrat, zatroszczy się o odprawienie za niego mszy gregoriańskich. O odprawienie tych mszy gregoriańskich za zmarłego współbrata, który pracował na misjach lub zagranicą, zatroszczy się minister prowincjalny.

§7 W każdym domu zakonnym należy umieścić w refektarzu spis zmarłych braci, przygotowany przez kurię prowincjalną, który należy odczytywać zgodnie ze Zwyczajnikiem naszej Prowincji.

¹ Por. MP 275-284.

² Por. SG 17.

³ Por. RZ 3,4; KG 37; SG 17.

§8 Sekretarz prowincji ma obowiązek wpisać dane personalne zmarłego niezwłocznie po jego śmierci do Księgi Zmarłych przechowywanej w kurii prowincjalnej. Ważniejsze wydarzenia z jego życia i działalności, okoliczności śmierci oraz inne dane godne pamięci ma obowiązek umieścić w jego teczce personalnej.

§9 Przy modlitwach wieczornych wspomina się zmarłych braci w przeddzień rocznicy ich śmierci.

Art. 21

§1 Za zmarłych rodziców i rodzeństwo współbrata należy odprawić jedną Mszę św. w tym domu, do którego on przynależy, a gdyby on sam już nie żył - w domu jego ostatniej przynależności¹. Gwardian powiadamia ministra prowincjalnego i wszystkie wspólnoty oraz zatroszczy się, aby w tym pogrzebie wzięła udział delegacja domu zakonnego.

§2 W każdym domu zakonnym co kwartał należy odprawić Mszę św. za zmarłych braci, siostry, rodziców, krewnych i dobroczyńców Zakonu Serafickiego; należy o tym powiadomić współbraci i wiernych².

Art. 22

Troska o groby zmarłych braci spoczywa na wspólnocie domu, przy którym znajduje się cmentarz zakonny. Gwardian domu, do którego ostatnio zmarły należał, zatroszczy się o postawienie nagrobka z zachowaniem jednolitości.

¹ Por. SG 18,1-2.

² Por. KG 37; SG 17,2.

Rozdział III
"Wy wszyscy braćmi jesteście"
(RN 22,33)

Wspólnota Braterska
Przejawy braterstwa i odpowiedzialność za nie

Art. 23

§1 Bracia, powołani przez Boga i zjednoczeni w *miłości rozlanej w sercach przez Ducha Św.*, prowadzą życie braterskie we wspólnocie, wspierają się wzajemnie w osiąganiu pełnej dojrzałości ludzkiej, chrześcijańskiej i zakonnej¹.

§2 Życie wspólnotowe jako konkretny wyraz braterstwa przejawia przez:

- a) gromadzenie się na wspólnych modlitwach, przy stole i na rekreacji;
- b) sumienne wykonywanie zleconych obowiązków;
- c) troskę o rzeczy przeznaczone do wspólnego użytku jak o swoje;
- d) oddawanie na rzecz wspólnoty wszystkich dochodów²;
- e) szanowanie zdrowych tradycji zakonnych, z równoczesnym otwarciem się na nowe doświadczenia;
- f) współpracę we wszystkich dziedzinach franciszkańskiego działania w realizacji dobra wspólnego Kościoła, Zakonu, Prowincji, klasztoru;
- g) przestrzeganie milczenia dla dobra życia wspólnego;
- h) wzajemny szacunek i życzliwość³.

§3 Każdy brat jest odpowiedzialny za życie i działalność wspólnoty domowej i prowincjalnej. Powinien więc szczególnie wystrzegać się tego, co szkodzi braterskiej jedności i wspierać pozytywne działania oraz cieszyć się z dobra, jakie Pan czyni przez innych braci⁴.

Art. 24

Zarząd Prowincji dołoży starań, aby raz w trzechleciu zorganizować Kapitułę namiotów.

¹ Por. LW 49-53; KPK 607,2; KG 38; 39.

² Por. KPK 668,3.

³ Por. KPK 668,3; KG 42,1-2.

⁴ Por. RN 5,5; KG 43.

Art. 25

§1 We współpracy z ministrem prowincjalnym gwardian kieruje wspólnotą w duchu posługi. Jego obowiązkiem jest kierowanie wszystkimi pracami tej wspólnoty, w szczególności powinien jednoczyć w braterstwie, starać się włączać braci do współodpowiedzialności i czuwać nad braćmi wyznaczonymi do różnych posług¹.

§2 Kapituła lokalna jest bardzo ważnym środkiem stałej formacji wspólnoty i konkretnym przejawem dialogu między braćmi. Niech wszyscy dołożą starań, by nie naruszyć braterskiego dialogu. Należy zwoływać ją regularnie, by zaradzić potrzebom zarządu klasztoru, jak i członków wspólnoty, według norm Konstytucji Generalnych, Statutów Generalnych i Statutów Partykularnych².

Więź braterska

Art. 26

§1 Pamiętając o tym, iż zasadą życia franciszkańskiego jest życie we wspólnocie, zarząd Prowincji zatroszczy się o to, aby bracia nie żyli w pojedynkę.

§2 Wszyscy bracia Prowincji, kapłani i niekapłani, niech starają się usilnie, aby z nazwy i rzeczywistości być braćmi i to mniejszymi, by Franciszkowe dziedzictwo było nieustannie podstawą więzi braterskiej³.

§3 Minister prowincjalny niech często odwiedza wspólnoty i pojedynczych braci w celu umacniania więzi braterskiej, a w stosownym czasie informuje ich o ważniejszych sprawach dotyczących życia Prowincji⁴.

§4 Więź braterska pomiędzy braćmi nie stoi na przeszkodzie, by uszanować polską wielowiekową tradycję kościelną i narodową, według której brata mniejszego kapłana nazywa się *ojcem*, a niekapłana - *bratem zakonnym*.

Art. 27

§1 Bracia niech chętnie włączają się w inicjatywy w dziedzinie duchowości, studiów oraz w inną działalność, która jest podejmowana przez Prowincję, Konferencję Ministrów Prowincjalnych lub przez cały Zakon⁵.

§2 Prowincja niech okazuje gotowość świadczenia pomocy prowincjom i innym wspólnotom Zakonu, które znajdują się w potrzebie materialnej, personalnej lub innej⁶.

§3 Zachęca się braci do podtrzymywania i rozwijania więzi między prowincjalnych oraz uczestniczenia w takich spotkaniach braterskich z różnych okazji⁷.

¹ Por. SG 30,1.

² Por. KG 46; 240-242; SG 30,2; 227; 228; SP 89,1-6.

³ Por. KG 41.

⁴ Por. RZ 10,1; RN 4,2; KG 49; 221,1; SG 177,2.

⁵ Por. KPK 618; 619; KG 45,3.

⁶ Por. SG 21,3; 22.

⁷ Por. SG 21,1.

Art. 28

§1 Klasztor Ubogich Sióstr św. Klary w Kaliszu jest siostrzaną wspólnotą Prowincji św. Franciszka z Asyżu¹.

§2 Sekretarz prowincji przesyła do klasztoru klarysek komunikaty, wiadomości i pisma publikowane przez Prowincję.

§3 Minister prowincjalny lub jego delegat regularnie odwiedza mniszki i uczestniczy w uroczystości św. Matki Klary w ich klasztorze. Przewodniczy także obrzędom inicjacji, profesji i jubileuszy.

§4 Przynajmniej raz w roku definitorium braci odwiedza klasztor siostrzany (np. z okazji święta Stygmatów św. Ojca naszego Franciszka – 17 września); spotkanie to ma charakter duchowy i braterski oraz ma na celu omówienie bieżących spraw z życia sióstr.

§5 Przynajmniej raz w roku minister prowincjalny osobiście przewodniczy zebraniu dyskreterium.

§6 Siostry mogą przynajmniej raz w roku przeżyć u siebie dzień wspólnotowy z postulatem, nowicjatem czy neoprezbiterami naszej Prowincji.

Art. 29

§1 Bracia zapewniają pomoc duchową Ubogim Siostram, stąd minister prowincjalny może mianować w Prowincji brata kapłana na asystenta Sióstr i powierzyć mu sprawy związane z relacjami względem klasztoru siostrzanego².

§2 Minister prowincjalny może ustanowić jednego z braci kapłanów kapelanem w klasztorze Sióstr, o ile ksieni nie może znaleźć innego kapelana. Posługę kapelana może sprawować kapłan spoza naszego Zakonu, ale należy to uzgodnić z ordynariuszem miejsca.

§3 Minister prowincjalny lub asystent, na prośbę ksieni troszczy się o kaznodzieję na rekolekcje spośród kapłanów Prowincji oraz jest odpowiedzialny za formację ciągłą u sióstr, tzn. wspomaga ksienię w jej przeprowadzaniu³.

§4 Ksieni wspólnie z ministrem prowincjalnym ustala spowiednika, którego zatwierdza ordynariusz miejsca. Kapłani z Prowincji mogą być spowiednikami sióstr na prośbę ksieni.

§5 Siostry zgodnie ze swoimi Konstytucjami jako swych przewodników duchowych preferują Braci Mniejszych. Gdy mniszki proszą o tę posługę, minister prowincjalny nie może im jej odmówić.

¹ Por. KPK 614; KG 57,1.

² Por. KG 55,3.

³ Por. KG 58.

Art. 30

§1 Minister prowincjalny przeprowadza wizytację kanoniczną u sióstr¹, spotykając się z wszystkimi siostrami oraz z każdą z osobna. Rozmowa wizytacyjna z siostrami dotyczy: życia zakonnego według własnego Zakonu i monasteru; zachowanie klauzury, administracji dobrami oraz celebrowania Liturgii.

§2 Wizytacja kanoniczna normalnie odbywa się przed kapitułą wyborczą, po wcześniejszej prośbie i uzgodnieniu terminów z ksienią. Może być zlecona wyznaczonemu asystentowi.

§3 Minister prowincjalny lub jego delegat przewodniczy kapitule wyborczej.

§4 Minister prowincjalny nie jest przełożonym mniszek, przełożoną jest ksieni. W klasztorze klarysek pod jurysdykcją ministra prowincjalnego ordynariusz miejsca może interweniować tylko w przypadkach, na które pozwala mu prawo ogólne.

§5 Siostry są posłuszne ministrowi prowincjalnemu w tym, co określają ich Konstytucje, a ksieni troszczy się o to, by były zachowane wszystkie prawa i obowiązki dotyczące ministra prowincjalnego.

§6 Ksieni składa rezygnację z urzędu na ręce ministra prowincjalnego.

§7 Każda mniszka ma prawo swobodnej korespondencji z ministrem prowincjalnym.

§8 Minister prowincjalny jest odpowiedzialny za ochronę autonomii i dziedzictwa Zakonu² oraz sprawuje pieczę nad zachowaniem dyscypliny w klauzurze (udziela zgody na opuszczenie czasowe klauzury na okres od tygodnia do trzech miesięcy), zaś ksieni informuje ministra prowincjalnego lub asystenta o uczestnictwie sióstr w spotkaniach czy sympozjach. Minister prowincjalny udziela także pozwolenia na wprowadzenie do klauzury osób, których pomoc jest niezbędną.

§9 Minister prowincjalny sprawdza rozliczenie finansowe klasztoru (raz w roku przedstawione przez ksienię) oraz udziela pisemnego pozwolenia na zaciągnięcie pożyczek lub alienację dóbr po dokonaniu praktyk przepisanych Konstytucjami Generalnymi Sióstr Klarysek.

§10 Minister prowincjalny potwierdza indult odejścia profeski czasowej. Ma możliwość usunięcia Siostry po profesji wieczystej³ na prośbę ksieni. Zatwierdza także profeskę wieczystą na siostrę zewnętrzną.

§11 Minister prowincjalny udziela zezwolenia na nową fundację.

¹ Por. KPK 628,1; KG 57,2.

² Por. KPK 578.

³ Por. KPK 699,2; 700.

Art. 31

§1 Za zmarłego brata z Prowincji w klasztorze sióstr zostanie odprawiona Msza św. I odmówione Oficjum za zmarłych. Za zmarłą siostrę bracia odprawiają mszę św. w każdym klasztorze Prowincji.

§2 W przypadku zmarłych rodziców braci czy sióstr są przepisane modlitwy dla jednych i drugich, a minister prowincjalny lub jego delegat uczestniczy w pogrzebie.

§3 W okresie przedkapitulnym - czy to u braci czy u sióstr, we wszystkich wspólnotach są odmawiane modlitwy przepisane prawem własnym.

§4 Zarówno klasztor klarysek, jak i Prowincja św. Franciszka nie mają względem siebie żadnych zobowiązań ekonomicznych.

Klauzura

Art. 32

§1 Wspólnocie braci, aby mogła prowadzić życie prawdziwie zakonne, należy zapewnić niezbędne pomieszczenia. Granice tych pomieszczeń wyznacza klauzura, którą ustala się zgodnie z normami Konstytucji i Statutów Generalnych, mając na uwadze działalność duszpasterską, odpowiednie wykorzystanie pomieszczeń, przyjmowanie gości, a zwłaszcza zainteresowanych życiem franciszkańskim¹.

§2 Gwardian wraz z dyskretorium lub kapitułą lokalną określa pomieszczenia objęte klauzurą, którą zatwierdza minister prowincjalny².

§3 Do pomieszczeń objętych klauzurą, w tym zwłaszcza do mieszkań braci, nie należy wprowadzać osób świeckich.

§4 Gwardian dla słusznej przyczyny, jednorazowo, może zmienić lub znieść granice klauzury, a o zezwolenie na okresowy lub dłuższy pobyt obcych w obrębie klauzury należy prosić ministra prowincjalnego³.

Rekreacja i gościnność

Art. 33

Kapituła lokalna ustala miejsce, dni i czas trwania rekreacji. W sposób bardziej uroczysty powinny one odbywać się z racji imienin współbrata, święt i innych ważniejszych okazji. Gwardian niech zatroszczy się o jej urządzenie, a bracia niech uczestniczą we wspólnej rekreacji.

¹ Por. KPK 667,1; KG 47; SG 23.

² Por. SG 25,1.

³ Por. SG 25,2.

Art. 34

§1 Wspólnoty niech pielęgnyją gościnność względem braci, którzy przybywają w odwiedziny lub czasowo w ich domach mieszkają¹.

§2 Brat, który korzysta z gościny, w miarę możliwości uczestniczy i chętnie daje swój wkład w życie braterskie wspólnoty. W pokoju gościnnym należy umieścić na widocznym miejscu porządek dnia wspólnoty.

§3 Kapituła lokalna ustala rodzaj odpłatności za korzystanie z gościnności. Gdy takich ustaleń nie ma, niech współbracia goście sami złożą jakąś należność za doznaną gościnność.

§4 Rodzice każdego brata niech będą uważani za rodziców wszystkich braci i pierwszych dobroczyńców wspólnoty. Należy zawsze przyjmować ich ze szczególną gościnnością i serdecznością. Za zgodą gwardiana można ich zaprosić do wspólnego stołu i użyć gościny w pomieszczeniach do tego wyznaczonych².

§5 Rodzicom braci, którzy znajdują się w rzeczywistej potrzebie i inaczej jej zaradzić nie można, należy według uznania ministra prowincjalnego i gwardiana przyjść z pomocą ekonomiczną³.

§6 Niech bracia z należytą gościnnością przyjmują w naszych wspólnotach krewnych, dobroczyńców i innych gości⁴.

Bracia chorzy

Art. 35

§1 Braci w podeszłym wieku i chorych należy otoczyć troskliwą opieką, właściwą duchowi franciszkańskiemu⁵.

§2 Bracia niech z miłością interesują się braćmi chorymi i, jeżeli to jest możliwe, niech starają się ich odwiedzać.

§3 W przypadku przewiezienia współbrata do szpitala z powodu ciężkiej choroby gwardian niech niezwłocznie powiadomi o tym ministra prowincjalnego, a także, o ile to konieczne, rodzinę. Minister niech zachęci braci do modlitwy w intencji chorego⁶.

§4 U gwardiana powinny być przechowywane adresy najbliższych krewnych każdego brata wspólnoty.

¹ Por. KG 51; SG 35.

² Por. KG 54,1.

³ Por. KG 54,2.

⁴ Por. KG 51.

⁵ Por. KG 44; SG 20.

⁶ Por. MP 267-274.

Art. 36

§1 Niech bracia zawsze pamiętają, że naszym pierwszym sposobem ewangelizowania jest *głoszenie królestwa Bożego w milczeniu*, czyli apostołstwo przykładu. Dlatego trzeba, aby bracia byli dla ludzi czytelnym znakiem całkowitego poświęcenia się Bogu¹.

§2 Ubiorem obowiązującym i zwyczajnym braci jest habit, jako znak życia franciszkańskiego².

§3 W niektórych sytuacjach bracia mogą korzystać ze stroju świeckiego, który powinien być ubraniem skromnym i zgodnym z duchem ubóstwa. O ile jest to możliwe, bracia powinni wtedy nosić oznakę przynależności do zakonu, np. symbol *Tau*³.

Funkcje domowe

Art. 37

Kapituła lokalna na pierwszym posiedzeniu po kongresie kapitulnym ma obowiązek wybrać sekretarza kapituły, kronikarza, bibliotekarza, archiwistę, lokalnego animatora powołań oraz asystenta Młodzieży Franciszkańskiej (FRA), a także powierzyć inne funkcje i wyznaczyć zadania niezbędne i pożyteczne dla życia oraz działalności miejscowej wspólnoty. Gwardian przedstawia te ustalenia ministrowi prowincjalnemu⁴.

Biblioteki, archiwa, muzeum

Art. 38

§1 Archiwum Prowincji św. Franciszka znajduje się w klasztorze poznańskim. Każdy dom powinien mieć własne archiwum w odrębnym pomieszczeniu, a przynajmniej osobną szafę z uporządkowanymi archiwaliami.

§2 Archiwistę prowincji mianuje definitorium prowincjalne, a troskliwą pieczę nad archiwum domowym sprawuje gwardian⁵.

§3 Archiwiści i kronikarze stosują się w swojej pracy do norm ogólnie przyjętych, podanych przez sekretarza prowincji.

Art. 39

§1 Główna Biblioteka Prowincji św. Franciszka z Asyżu znajduje się w domu prowincjalnym w Poznaniu.

§2 Każdy dom zakonny powinien posiadać swoją bibliotekę katalogowaną na bieżąco i zaopatrywaną w książki i czasopisma potrzebne do formacji ascetycznej, duszpasterskiej i kulturalnej braci⁶. Domy zakonne w Poznaniu oraz Wronkach, czyli przy bibliotece głównej i bibliotece seminaryjnej, nie gromadzą oddzielnych zbiorów.

¹ Por. EN 21; RN 16,6; KG 89,1.

² Por. RZ 2,14-15; T 16; KPK 669,1; KG 48,1.

³ Por. RZ 2,14-15; KPK 282,1; 284; KG 48,2; SG 24.

⁴ Por. SG 26; 210; SP 89,2.

⁵ Por. SG 26,1.

⁶ Por. SG 26,2.

§3 W celu odpowiedniego zabezpieczenia i powiększenia księgozbioru własnej biblioteki wszystkie wspólnoty lokalne przeznaczają na to co roku stosowną kwotę pieniężną. Biblioteka główna i seminaryjna otrzymują stosowne dotacje z kurii prowincjalnej. Spisy książek i czasopism aktualnie nabywanych prowadzi się w księdze nabytków bibliotecznych, podając ich cenę.

§4 Dyrektora Biblioteki Głównej oraz Biblioteki Seminaryjnej mianuje definitorium prowincjalne, natomiast bibliotekarzy domowych wybiera kapituła lokalna.

§5 Zachęca się wspólnoty lokalne do tworzenia przy swoich klasztorach muzeów, które podkreślają obecność franciszkańską na danym terenie¹.

Art. 40

§1 Archiwum powinno mieć dokładny inwentarz.

§2 Odrębne wykazy powinny zawierać spisy i fotografie dzieł sztuki, naczyń i cenniejszych szat liturgicznych, przechowywanych w danym domu.

§3 Obowiązkiem gwardianów (w klasztorach) i wychowawców (dla spraw formacyjnych) jest przechowywanie i zabezpieczenie archiwaliów oraz przekazywanie ich duplikatów do archiwum kurii prowincjalnej, aby uniknąć utraty tych dokumentów.

Franciszkański Zakon Świeckich

Art. 41

§1 Opieka nad Franciszkańskim Zakonem Świeckich powinna zajmować szczególne miejsce wśród duszpasterskich zadań braci, jednak z poszanowaniem własnego prawa tego Zakonu².

§2 Asystenta prowincjalnego FZŚ, który jest delegatem ministra prowincjalnego do wszystkich spraw tegoż Zakonu, mianuje i każdorazowo określa zakres jego kompetencji minister prowincjalny³.

§3 Asystentów regionalnych i lokalnych mianuje minister prowincjalny na prośbę zainteresowanej wspólnoty FZŚ.

§4 W przypadku, gdy wspólnoty FZŚ istniejące przy klasztorach Prowincji nie zwróciły się w odpowiednim czasie z prośbą do ministra prowincjalnego o mianowanie dla nich asystenta, tymczasowo obowiązki te wypełnia brat wybrany na kapitule lokalnej.

§5 Minister prowincjalny mianuje prowincjalnego asystenta duszpasterstwa Młodzieży Franciszkańskiej (FRA).

¹ Por. SG 26,2.

² Por. KG 60-62; SG 27-28.

³ Por. SG 27; Statuty Asystenta 25.

Art. 42

§1 Pracowników świeckich przyjmuje i zwalnia za radą kapituły lokalnej lub dyskreterium gwardian. Zależą oni w wykonywaniu swoich obowiązków od gwardiana, który także otacza ich należnym szacunkiem i opieką duchową. Wszelkie zażalenia i uwagi do pracowników klasztornych ze strony braci przekazuje się nie bezpośrednio, lecz przez gwardiana.

§2 Gwardian z osobami pracującymi w klasztorze spisuje umowę zgodnie z prawem pracy, na mocy której otrzymują wynagrodzenie i ubezpieczenie w ZUS¹.

§3 Pracowników, którzy przez długi czas spełniali różne posługi dla klasztoru, należy otaczać życzliwą opieką w okresie emerytalnym.

§4 Należy prowadzić dokumentację pracowników klasztornych zgodnie z przepisami prawa cywilnego.

§5 Zasłużonych dla klasztoru pracowników i innych dobroczyńców należy zwięźle opisać w księdze dobroczyńców.

¹ Por. KG 80,2.

Rozdział IV
"Pielgrzymi i obcy na tym świecie"
(por. 1P 2,11; RZ 6,2)

Ubóstwo

Wyrzeczenie się dóbr

Art. 43

Brat przed profesją wieczystą powinien własnoręcznie napisanym dokumentem dokonać zrzeczenia się wszystkich dóbr osobistych, które aktualnie posiada lub które mógłby nabyć drogą dziedziczenia koniecznego. W celu nadania ważności temu zrzeczeniu, także według prawa cywilnego, dokonuje się go według wzoru dostarczonego przez sekretariat prowincji, a pismo potwierdza przez notariusza¹.

Utrzymanie i praca

Art. 44

§1 W oparciu o pracę wspólnoty niech bracia troszczą się o własne utrzymanie i niech współdziałają w utrzymaniu Prowincji. Każdy brat ma obowiązek pracować w sposób odpowiedzialny i według swoich możliwości².

§2 Brat, który zgodnie z listem posłuszeństwa prowadzi pracę ściśle osobistą, niech informuje o niej wspólnotę i nie wyłącza się ze współpracy w realizacji wspólnych przedsięwzięć³.

§3 Na podjęcie działalności na sposób stały poza wspólnotą potrzebna jest pisemna zgoda ministra prowincjalnego.

§4 Niech wszyscy bracia chętnie wykonują prace, które są nieodzowne dla życia wspólnoty⁴.

Art. 45

§1 Wszystkie pieniądze, jakie bracia otrzymują z jakiegokolwiek tytułu, należą do wspólnoty. W używaniu pieniędzy bracia stosują się wiernie do przepisów Konstytucji i Statutów Generalnych⁵.

§2 Kapituła lokalna ustala w ramach określonych przez ministra prowincjalnego wysokość miesięcznej kwoty pieniężnej na drobne osobiste potrzeby profesa wieczystego.

Art. 46

Styl życia ubogiego powinien wyrażać się:

1. w trosce o rzeczy przeznaczone do użytku wspólnego i osobistego;
2. w utrzymaniu i konserwacji sprzętu i pomieszczeń;
3. w dbaniu o czystość naszych domów;
4. w odpowiednim wykorzystaniu terenu przyklasztornego⁶.

¹ Por. Por. RZ 1,1; 2,5; 2,7-8; RN 1,1-3; 2,2-4, 5-6; KPK 668,4,5; KG 75.

² Por. RZ 5,1-2; T 21; KG 76,2.

³ Por. PMF 54c; KG 77,2; 79,1.

⁴ Por. DF 21; KG 80,1.

⁵ Por. KPK 668,3; KG 79,2; 82.

⁶ Por. KG 72; 73.

Art. 47

§1 Kwesta, jako nadzwyczajna forma zbierania środków na utrzymanie braci, niech będzie podtrzymana, o ile jest uznana za pożyteczną i konieczną, dla wyrażenia naszego ubóstwa i bycia mniejszymi oraz dla solidarności z ubogimi, dla których także prosimy o jałmużnę¹.

§2 Zbieranie ofiar pieniężnych ma być podyktowane rzeczywistymi potrzebami wspólnoty, Prowincji czy Zakonu i powinno się odbywać zgodnie z stanem ludzi ubogich.

§3 Stypendia mszalne należy włączyć do kasy wspólnoty dopiero po odprawieniu Mszy św.

§4 W kościołach klasztornych trzeba unikać mnożenia liczby skarbonek na ofiary; w żadnym wypadku nie wolno zmieniać przeznaczenia tychże ofiar, składanych na określony cel.

Dzielenie się dobrami

Art. 48

§1 Opieka i pomoc dla biednych powinny być spełniane w sposób godny z franciszkańskim szacunkiem dla każdego człowieka. Szczególną uwagę należy zwrócić na podtrzymywanie i rozwijanie dzieł miłosierdzia, jak *Chleb św. Antoniego* i udzielanie posiłku zgłaszającym się do furty².

§2 Każda wspólnota zatroszczy się, aby poznać sytuację ubóstwa we własnym środowisku oraz okazywać solidarność i konkretną pomoc biednym, także we współpracy z innymi organizacjami kościelnymi i społecznymi³.

Art. 49

W duchu współpracy z Kościołem lokalnym bracia niech będą gotowi udostępnić swoje pomieszczenia dla inicjatyw o charakterze religijnym i społecznym, po uprzedniej decyzji wspólnoty, a w przypadku jakiegś stałej działalności, także za zgodą ministra prowincjalnego i definitorium⁴.

Samochody i inny sprzęt techniczny

Art. 50

§1 Każda wspólnota może posiadać jeden lub więcej samochodów, jeśli to jest konieczne dla jego działalności i pracy duszpasterskiej. Samochody te stanowią dobro użytkowe całej wspólnoty. Kapituła lokalna, z początkiem roku duszpasterskiego, określa zasady użytkowania samochodów (np. wyznaczając jednego brata odpowiedzialnym za niego, a pozostałym nakazując wpisywanie wyjazdów na listę lub do kalendarza umieszczonych w widocznym miejscu).

¹ Por. RN 6,2; 7,8; T 22; KPK 1265; KG 81; SG 32.

² Por. Litt. SCR, 2 II 1970; KPK 640; KG 82,3.

³ Por. KG 72,3.

⁴ Por. KPK 640; KG 53.

§2 Potrzebę nabycia lub zmiany samochodu przez wspólnotę uzasadnia i akceptuje kapituła lokalna oraz składa pisemną prośbę do definitorium prowincjalnego o zezwolenie.

§3 Bracia, którzy z racji pełnienia specyficznych obowiązków potrzebują samochodu do osobistej dyspozycji, muszą uzyskać pisemne zezwolenie od ministra prowincjalnego za zgodą definitorium.

§4 Zgodnie z wymogami ślubu ubóstwa żaden z braci nie może posiadać własnego samochodu albo używać na stałe samochodu, który nie jest własnością wspólnoty lub Prowincji¹.

Art. 51

Używanie wszelkiego rodzaju sprzętu technicznego powinno być zgodne z duchem franciszkańskiego ubóstwa i zachowaniem wspólnoty braterskiej.

Podróże i wakacje

Art. 52

§1 Minister prowincjalny za zgodą definitorium zezwala poszczególnym braciom na wyjazd na inne kontynenty².

§2 Gwardian może pozwolić na wyjazdy do krajów europejskich i do Ziemi Świętej na okres nieprzekraczający czasu urlopowego³.

Art. 53

§1 Braciom po wieczystej profesji przysługuje rocznie 30 dni urlopu, łącznie z dniem wyjazdu i powrotu⁴. Gwardian może udzielić pozwolenia na dodatkowy wyjazd.

§2 Czas trwania urlopów profesów czasowych określają statuty formacji i studiów.

§3 Terminy urlopów poszczególnych braci ustala kapituła lokalna tak, aby nie ucierpiała praca duszpasterska i życie wspólnoty⁵.

§4 Urlop można spędzić w domu rodzinnym, w innym domu Zakonu lub w stosownym miejscu wypoczynkowym, w sposób zgodny z duchem franciszkańskiego ubóstwa.

§5 Urlop przepada, jeżeli z winy zakonnika nie został wykorzystany w ciągu roku kalendarzowego.

§6 Na cele urlopu każdy brat pobiera od ekonomy odpowiednią sumę pieniędzy ustaloną przez kapitułę lub dyskreterium, w granicach sum wyznaczonych przez definitorium prowincji.

¹ Por. KG 8.

² Por. SG 38,2.

³ Por. SG 38,4.

⁴ Por. SG 40.

⁵ Por. SG 40.

§7 Brat wyjeżdżający na urlop pozostawia klucze od swojego pokoju i adres swego pobytu u gwardiana, względnie jego zastępcy lub u furtiana.

Art. 54

W celu pogłębienia życia duchowego, studium oraz wypoczynku profesji wieczyści mogą skorzystać z jednego dnia wolnego w tygodniu uzgadniając to tak z przełożonym, aby z tego powodu nie ucierpiała praca duszpasterska lub życie wspólnotowe.

Art. 55

Dla prawdziwie zakonnej organizacji życia we wspólnocie, brat wychodząc z domu powinien powiadomić gwardiana i furtiana o czasie swojej nieobecności. Gwardian zaś o swoim wyjściu powiadamia wikariusza i furtiana.

Rozdział V
"Po to posłał was Bóg na cały świat"
(por. LZ 9)

Apostolstwo

Art. 56

§1 Dla właściwego funkcjonowania apostołstwa w Prowincji kongres kapitułny, a poza nim definitorium, wybiera skład sekretariatu ewangelizacji¹.

§2 Sekretariat ewangelizacji tworzy przewodniczący mu sekretarz², koordynator ds. ewangelizacji, moderator ewangelizacji misyjnej, animator ds. Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzeń, asystent prowincjalny FZŚ i FRA, a także asystent mniszek klarysek. Sekretarz może równocześnie być odpowiedzialny za jeden z podległych mu obszarów działania sekretariatu.

§3 Sekretariat współpracuje z prowincjalnym sekretariatem formacji i studiów.

§4 Sekretariat przynajmniej raz w roku spotyka się wspólnie na omówieniu i zaplanowaniu wspólnych prac, a jeżeli jest to możliwe, zaprasza na to spotkanie także odpowiedzialnego lub przedstawicieli sekretariatu formacji i studiów.

§5 Członkowie sekretariatu mają obowiązek dostarczenia sekretarzowi w wyznaczonym czasie sprawozdań na kapitułę. Sekretarz przedstawia pisemne sprawozdanie z działalności wszystkich obszarów sekretariatu na kapitule prowincjalnej.

Opcja na rzecz ubogich

Art. 57

§1 Niech bracia starannie poznają środowisko, w którym żyją, aby wspólnota mogła podjąć konkretną działalność wśród ubogich, ludzi z marginesu społecznego i w środowisku zeświecczonym, uważając tę formę apostołatu za uprzywilejowaną w dziele ewangelizacji³.

§2 Każda wspólnota zobowiązana jest do przedstawienia w sprawozdaniu na kapitułę działalności opcji na rzecz ubogich.

¹ Por. SG 48,2.

² Por. SG 42; 49.

³ Por. EWN 24-31; KG 87,3; 97,1; SG 58.

Art. 58

§1 Zakony są *darem Bożym*¹ i *ukazywaniem Chrystusa* oraz Jego Ewangelii, dlatego wszelkie przejawy życia i pracy Zakonu, Prowincji, domów i poszczególnych zakonników stanowią udział w głoszeniu Królestwa Bożego. Niech wszyscy bracia uczestniczą w apostołstwie przez swoją pobożność, zamiłowanie do pracy, pilność i sumienność w wypełnianiu powierzonych im obowiązków oraz pogodę franciszkańską², bo wierni chętniej słuchają świadków niż nauczycieli, a nauczycieli tylko wtedy, gdy są świadkami³.

§2 Bracia chorzy, niezdolni do pracy i w podeszłym wieku niech pamiętają, że swoją modlitwą i ofiarowanym Bogu cierpieniem uczestniczą w apostołskiej działalności Zakonu⁴.

Art. 59

§1 Należy troskliwie rozwijać działalność misyjną i rekolekcyjną dla ludu. Bracia kapłani są szczególnie powołani do tej działalności⁵.

§2 Koordynator ds. ewangelizacji prezentuje ministrowi prowincjalnemu wraz z definitorium kandydatów do uzyskania tytułu misjonarza ludowego.

§3 Sprawy braci zaniedbujących obowiązki związane z otrzymanym tytułem misjonarza ludowego przedstawia koordynator ds. ewangelizacji definitorium prowincji.

§4 Prace apostołskie, jakie bracia winni podjąć określa się na kapitule lokalnej, uwzględniając potrzeby Kościoła, Zakonu, ludzi i braci. Nie pomniejsza to jednak w tym zakresie władzy ministra prowincjalnego i gwardiana⁶.

§5 Działalność tę inspiruje i nią kieruje koordynator ds. ewangelizacji, a bracia kapłani, którzy podejmują się tej pracy, stosują się do specjalnego regulaminu.

¹ KK 43.

² Por. KK 44.

³ Por. EN 41; KG 103,2.

⁴ Por. KG 34,1; 35,1.

⁵ Por. RZ 12,1-2; PMF 2; KG 116,1.

⁶ Por. KG 112,2.

Art. 60

§1 Odpowiedzialność za promieniowanie sanktuariów: Pasyjno-Maryjnego w Wejherowie, Męki Pańskiej w Pakości, Matki Boskiej Bolesnej w Osiecznej, św. Antoniego w Brodnicy i Chianciano Terme, przy których pracują bracia, przynagla do szczególnej troski o duszpasterstwo sanktuaryjne. Kustosze sanktuariów, których mianuje minister prowincjalny, przez cały rok czujni, zatroszczą się szczególnie o należyte przygotowanie uroczystości odpustowych. W tym celu powinni w odpowiednim czasie postarać się o potrzebną liczbę kaznodziejów, spowiedników i spełniających inne posługi.

§2 Wspólnoty niech chętnie udzielają pomocy stosownie do zaleceń kurii prowincjalnej w sanktuariach Prowincji.

§3 Bracia osobiście pielęgnują charyzmat pobożności sanktuaryjnej, by wzbudzić i utwierdzać tę pobożność w ludzie, temu służy już okres formacji początkowej braci.

Animatorzy Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzeń**Art. 61**

§1 Bracia jako animatorzy Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzeń niech starają się na wszelkie sposoby pracować na rzecz pokoju, współdziałając w duchu solidarności z inicjatywami lokalnymi, tak kościelnymi, jak i świeckimi¹.

§2 Kongres kapitulny, a poza nim definitorium, wybiera odpowiedzialnego za ten sektor animatora prowincjalnego ds. Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzeń², wchodzącego w skład i współpracującego z prowincjalnym sekretariatem ewangelizacji.

§3 Wspólnota prowincjalna podejmuje - stosownie do wskazań animatora ds. Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzeń - konkretne działania w tych dziedzinach, angażując do współpracy i dawania świadectwa wszystkie wspólnoty lokalne.

§4 Bracia niech się angażują w sprawy wychowania chrześcijańskiego w duchu sprawiedliwości i pokoju, obejmując szczególną troską młodzież, by ją wychować do służby w społeczeństwie³.

Art. 62

§1 Naśladując przykład św. Franciszka, patrona ekologów, bracia angażują się w ochronę środowiska naturalnego w konkretnych sytuacjach na swoim terytorium i sami dają przykład ochrony tegoż środowiska, poprzez zadbanie o otoczenia kościołów i klasztorów, a także i ogrodów.

§2 Zaleca się, aby bracia palący tytoń zmięrzali do oddalenia tego nałogu, dlatego zakazuje się palenia tytoniu w obecności osób niepalących oraz w miejscach wspólnych, szczególnie w salkach rekreacyjnych.

¹ Por. RZ 3,11; RN 14,2-4; T 23; PZD 16.31; EN 31; EWN 36; WZ 56b; PMF 25-26; KG 68. 96; SG 39.

² Por. SG 42.

³ Por. SG 57.

§3 Rocznice związane ze św. Franciszkiem znajdują podkreślenie w specjalnym nabożeństwie uwypuklającym umiłowanie i ochronę Dzieła Stworzenia.

Duszpasterstwo zwyczajowe

Art. 63

§1 W każdym kościele klasztorным powinien być na widocznym miejscu umieszczony porządek nabożeństw uwzględniający:

- a) nabożeństwa stałe w niedziele i święta oraz w dni powszednie;
- b) nabożeństwa w niektóre dni miesiąca;
- c) nabożeństwa okresowe i doroczne (adoracje eucharystyczne, odpusty, nowenny, tridua).

§2 Kapituła lokalna ustala porządek nabożeństw, ewentualne jego zmiany i przedstawia do zatwierdzenia ministrowi prowincjalnemu za zgodą jego definitorium¹.

§3 Należy zachować i pielęgnować nabożeństwa uświęcone tradycją franciszkańską².

Art. 64

Z gorliwością należy pielęgnować w naszych kościołach dyżurowanie w konfesjonale; czas tej postugi umieszcza się w porządku nabożeństw³.

Duszpasterstwo parafialne

Art. 65

§1 Duszpasterstwo parafialne przy naszych kościołach powinno być prowadzone w duchu franciszkańskim i zgodnie ze wskazaniami biskupów diecezjalnych oraz konferencji episkopatu⁴.

§2 We wspólnotach, którym została powierzona parafia, omawia się sprawy związane z duszpasterstwem parafialnym na kapitule lokalnej, a wszyscy bracia niech poczuwają się do współpracy z proboszczem w działalności duszpasterskiej, z poszanowaniem zadań każdego z braci.

§3 Wszystkie dochody z pracy parafialnej są przekazywane do kasy wspólnoty, po uregulowaniu należności na Kurię Diecezjalną według umowy powierzenia parafii.

Art. 66

Bracia, którzy są katechetami, niech spełniają ten obowiązek w duchu franciszkańskim i z gorliwością, dbając o ciągle doskonalenie swoich kwalifikacji przez osobiste studium oraz przez docelowe spotkania formacyjne, organizowane przez Prowincję lub diecezję, w której nauczają⁵.

¹ Por. SG 7-8.

² Por. SP 16,1.

³ Por. KG 108.

⁴ Por. DF 11; KPK 677,1; KG 115; SG 56.

⁵ Por. KG 106.

Art. 67

§1 Przy każdym klasztorным kościele powinny być prowadzone grupy Liturgicznej Służby Ołtarza, którymi opiekuje się brat wyznaczony przez kapitułę lokalne i może nim być lokalny animator powołań we współpracy z prowincjalnym animatorem powołań.

§2 Należy propagować i prowadzić inne grupy młodzieżowe, które pragną pogłębić swą wiarę i związek z Kościołem i Zakonem, jak np. Franciszkański Ruch Apostolski, Franciszkański Ruch Ekologiczny, oazy, schole, ruch misyjny.

§3 O materialne warunki działalności grup troszczy się gwardian, nawet gdy przy klasztorach istnieje parafia.

Ziemia Święta, misje i bracia za granicą

Art. 68

§1 Wszyscy bracia niech będą wrażliwi na potrzeby Ziemi Świętej. Niech wspierają świadectwo tamtych braci modlitwą oraz ofiarami, które przekazuje się za pośrednictwem ekonoma prowincji do Komisariatu Ziemi Świętej w Polsce¹.

§2 Brat, który chciałby poświęcić się pracy w Ziemi Świętej, przedkłada swoją prośbę ministrowi prowincjalnemu².

Art. 69

§1 Każdy brat, jeśli jest przekonany o swoim powołaniu do pracy na misjach zagranicznych, może zwrócić się do ministra prowincjalnego z prośbą o zezwolenie na wyjazd do tej pracy³. Minister prowincjalny w miarę możliwości zezwala na wyjazd tym, którzy odznaczają się wzorowym życiem zakonnym, odpowiednim zdrowiem, właściwym przygotowaniem oraz przynajmniej rocznym stażem gorliwej pracy w duszpasterstwie. Ocena zdolności należy do ministra prowincjalnego po wysłuchaniu opinii swojego definitorium⁴.

§2 Kongres kapitulny, a poza nim minister prowincjalny z definitorium, wybiera prowincjalnego moderatora ds. ewangelizacji misyjnej, który w imieniu Prowincji troszczy się o formację misyjną, misje zagraniczne, kontakt z misjonarzami oraz ofiary na misje⁵.

§3 Tenże moderator we współpracy z sekretarzem formacji i studiów podejmuje stosowne inicjatywy dla rozwoju ducha misyjnego wśród braci w okresie formacji, a także wśród wszystkich pozostałych braci⁶.

§4 Wspólnoty powinny mieć referenta do spraw misji, który zajmie się krzewieniem ducha misyjnego. Funkcję tę można łączyć z funkcją lokalnego animatora duszpasterstwa powołań.

¹ Por. KG 125.

² Por. KG 124.

³ Por. SG 66.

⁴ Por. SG 65.

⁵ Por. SG 48-50,68.

⁶ Por. SG 49,2.5.

Art. 70

§1 Bracia, którzy przebywają za granicą (misje, duszpasterstwo polonijne, pomoc duszpasterska innym prowincjom, praca dla Zakonu, studia), o ile nie posiadają prawa głosu czynnego i biernego w Prowincji, na terenie której pracują, zachowują go w naszej Prowincji, zgodnie z normami Statutów Generalnych¹.

§2 Każdy z braci przebywający poza klasztorami Prowincji przynależy do jakiegoś domu w Prowincji św. Franciszka, gdzie może się zatrzymać i złożyć swoje rzeczy.

Art. 71

§1 Bracia przebywający za granicą utrzymują stały kontakt ze swoją Prowincją, zwłaszcza z ministrem prowincjalnym.

§2 Aby mogli śledzić na bieżąco życie Prowincji, przesyła się im z kurii prowincjalnej wszystkie ważniejsze pisma kierowane do braci.

§3 W tym, co dotyczy modlitw za zmarłych braci z Prowincji, realizują przepisy niniejszych Statutów. Bracia kapłani zamiast odprawienia Mszy św. mogą odmówić modlitwy przepisane dla braci niekapłanów².

Art. 72

§1 Bracia mieszkający poza klasztorami Prowincji po przyjeździe do niej powinni zgłosić się do ministra prowincjalnego i gwardiana domu, do którego przynależą.

§2 W tym czasie powinni uczestniczyć w różnych zebraniach braci, jak kapituła prowincjalna, lokalna itp., w celu przedstawienia swojej działalności oraz zacieśnienia więzi braterskiej ze wspólnotą prowincjalną.

¹ Por. SG 237-240.

² Por. SP 19,3.

Rozdział VI
"...powinni pragnąć osiąść Ducha Pańskiego
wraz z Jego uświęcającym działaniem"
(RZ 10,8)

Formacja

Odpowiedzialność za formację

Art. 73

§1 Prowincja jest wspólnotą formacyjną, szczególnie jednak troska o formację ciąży na ministrze prowincjalnym, który z definitorium ustanawia domy formacyjne, wybiera lub mianuje braci odpowiedzialnych za formację początkową i ciągłą¹.

§2 Prowincja posiada swój program formacji, który przygotowuje sekretarz formacji i studiów wraz ze swoją radą. Uchwala go kapituła prowincjalna, a zatwierdza minister generalny².

Art. 74

§1 W zależności od ministra prowincjalnego sekretarz formacji i studiów popiera i koordynuje całą działalność formacyjną Prowincji. Jego zadania są określone w specjalnych statutach formacji i studiów³.

§2 Sekretarz formacji i studiów współpracuje ze swoją radą, czyli z członkami sekretariatu: moderatorem formacji ciągłej, magistrami domów formacyjnych, rektorem WSD i z animatorem duszpasterstwa powołań⁴.

§3 Sekretariat czuwa nad szybkim udostępnianiem wszystkim braciom, a szczególnie wychowawcom, dokumentów Stolicy Apostolskiej, Episkopatu Polski i Zakonu dotyczących formacji, studiów i wychowania.

Art. 75

§1 W każdym domu formacyjnym wychowaniem kieruje magister, wybierany przez kongres kapitulny lub przez ministra prowincjalnego ze swoim definitorium⁵.

§2 W wykonaniu zadań magistra pomagają grono wychowawców, powołane przez ministra prowincjalnego po wysłuchaniu zdania definitorium⁶.

§3 Wszyscy bracia, nie tylko grono wychowawców, otrzymujący list posłuszeństwa do domu formacyjnego powinni mieć świadomość wielkiej odpowiedzialności wychowawczej za tych, którzy przygotowują się do życia franciszkańskiego⁷.

¹ Por. KG 139,1; 77,1.

² Por. SG 77,3.

³ Por. SG 78,2.

⁴ Por. SG 78,1.

⁵ Por. KG 139,2; 140,3; SG 84,1-2.

⁶ Por. SG 84,2.

⁷ Por. KG 140.

Art. 76

§1 Każdy z braci ma obowiązek troszczyć się o nowe powołania do Prowincji przez modlitwę, świadectwo życia, pracę apostołską i informowanie o Zakonie. Niech bracia troszczą się także o inne powołania do życia konsekrowanego i do służby w Kościele¹.

§2 W każdej wspólnotcie raz w miesiącu należy odprawić Mszę św. o powołania oraz w intencji ministrantów i ich rodzin.

Art. 77

§1 Duszpasterstwem powołaniowym w Prowincji kieruje animator mianowany przez ministra prowincjalnego za radą definitorium², a w klasztorach animatorzy powołaniowi, wybierani przez kapituły lokalne. Zadania swoje wykonują według wytycznych, opracowanych przez sekretariat formacji i studiów³.

§2 Minister prowincjalny poprzez ekonoma prowincji zapewnia animatorowi powołaniowemu w Prowincji odpowiednie środki materialne, konieczne do owocnej działalności. W wspólnotach lokalnych troszczy się o to gwardian.

§3 Każdy brat, szczególnie misjonarze i rekolekcjoniści, powinni zbierać adresy młodzieży interesującej się św. Franciszkiem oraz Zakonem i przesyłać je do animatora powołaniowego, który zadośćuczyni potrzebom duchowym i powołaniowym zgłaszających się.

Formacja początkowa

Art. 78

§1 Formacja początkowa rozpoczyna się od postulatu i trwa do złożenia profesji wieczystej⁴.

§2 Okres profesji czasowej do profesji wieczystej trwa zasadniczo trzy lata. W poszczególnych jednak przypadkach może ten okres skrócić lub przedłużyć minister prowincjalny⁵.

§3 Czas trwania postulatu, nie krótszy niż rok i nie dłuższy niż dwa lata, dla poszczególnych kandydatów wyznacza minister prowincjalny⁶.

§4 Kandydat do postulatu składa dokumenty wymagane przy przyjęciu do Zakonu w kurii prowincjalnej.

§5 Kandydaci w postulatcie realizują program wyznaczony przez statuty formacji i studiów⁷.

§6 Wszyscy postulanci dopuszczeni do nowicjatu, uczestniczą w rekolekcjach, które powinny trwać przynajmniej pięć dni.

¹ Por. KG 144.

² Por. SG 84,1.

³ Por. SG 84,2.

⁴ Por. KG 148.

⁵ Por. SG 100.

⁶ Por. SG 86,3.

⁷ Por. KG 161.

Art. 79

§1 Obrzęd rozpoczęcia nowicjatu odbywa się według rytuału Zakonu podczas liturgii przy udziale całej wspólnoty domu. Od tego dnia nowicjusz nosi habit oraz przybiera imię zakonne¹.

§2 Nowicjacki dom formacyjny Prowincji znajduje się w klasztorze osieckim. Kierowanie nowicjatem i wychowanie nowicjuszy należy do magistra, który w tych sprawach podlega bezpośrednio władzy ministra prowincjalnego².

§3 Gwardian ingeruje w sprawy karności nowicjuszy jedynie w porozumieniu z magistrem nowicjatu.

§4 W formacji duchowej i dyscyplinarnej nowicjat kieruje się przepisami władz kościelnych i zakonnych oraz własnym regulaminem zatwierdzonym przez ministra prowincjalnego.

§5 Dla uzupełnienia formacji nowicjusze mogą pewne okresy praktyki apostołskiej spędzić poza wspólnotą nowicjatu, zachowując to, co nakazuje prawo³.

§6 Dwa razy w roku magister przy współpracy grona wychowawców przedstawia na piśmie opinię o poszczególnych nowicjuszach ministrowi prowincjalnemu⁴.

Wyższe Seminarium Duchowne

Art. 80

§1 Bracia przygotowujący się do kapłaństwa przebywają we wspólnocie Wyższego Seminarium Duchownego, gdzie otrzymują odpowiednią formację zakonną i wykształcenie filozoficzno-teologiczne⁵.

§2 W zakresie nauki Seminarium kieruje się ogólnopolskim programem nauczania, podanym w *Ratio Institutionis Sacerdotalis pro Polonia* oraz prawodawstwem zakonnym⁶.

§3 Wyższym Seminarium kieruje rektor wraz z gronem wychowawców mianowanym przez ministra prowincjalnego ze swoim definitorium, pod bezpośrednim nadzorem ministra prowincjalnego.

§4 Magister przesyła raz w roku do ministra prowincjalnego pisemną opinię o każdym z braci⁷.

§5 Coroczne dopuszczenie braci do odnowienia profesji czasowej należy do kompetencji ministra prowincjalnego⁸.

¹ Por. SG 91.

² Por. SG 94,1-2.

³ Por. DF 29; KPK 648,2-3; KG 154,2; SG 96.

⁴ Por. SG 94,3.

⁵ Por. KG 167,2.

⁶ Por. KPK 659,3; KG 167,3; SG 106, 107.

⁷ Por. SG 103,1.

⁸ Por. KPK 656; SG 99,2.

Art. 81

§1 Bracia, którzy nie zmiierzają do święceń, niech zdobywają formację zgodnie ze statutami formacji i studiów¹.

§2 Formę, czas i miejsce formacji określają statuty formacji i studiów².

§3 Formacja ta odbywa się pod kierunkiem magistra wyznaczonego przez ministra prowincjalnego zgodnie z statutami formacji i studiów.

Formacja ciągła

Art. 82

§1 Wszyscy bracia po profesji wieczystej niech uczestniczą w formacji ciągłej, zgodnie z prawodawstwem zakonnym³.

§2 Minister prowincjalny ze swoim definitorium mianuje moderatora formacji ciągłej.

§3 Pierwszym odpowiedzialnym za formację ciągłą wspólnoty jest gwardian⁴.

Art. 83

Bracia kapłani od pierwszego roku po otrzymaniu święceń kapłańskich podlegają egzaminom pięcioletnim. Organizacja oraz program egzaminów opracowuje na każdy rok moderator formacji ciągłej wraz z rektorem WSD, a wyniki ich przesyła do kurii prowincjalnej.

Studia specjalistyczne, praca naukowa i dydaktyczna

Art. 84

Minister prowincjalny z definitorium dołoży starań, aby systematycznie kierować braci z wymaganymi kwalifikacjami na studia specjalistyczne, w celu ustawicznego przygotowywania dla Prowincji i Zakonu wykładowców oraz wychowawców⁵.

Art. 85

§1 Zachęca się braci, posiadających odpowiednie uzdolnienia, do twórczej pracy naukowej i popularyzacyjnej, a wyniki tych prac niech będą publikowane⁶.

§2 Bracia, mający fachowe przygotowanie, współpracują i wspierają wydawnictwo *Studia Franciszkańskie*⁷.

¹ Por. SG 109.

² Por. RZ 5,1; DF 7; 8; 17; 74; KG 158; 160; 161; SG 102,1; 109.

³ Por. KG 135; SG 81,1.

⁴ Por. KG 137.

⁵ Por. T 13; DF 82; KPK 819; KG 166,2; SG 110.

⁶ Por. KDK 62; KPK 218; KG 110; SG 110,2.

⁷ Por. SG 111.

Art. 86

§1 Prace przygotowywane do druku, dotyczące wiary i obyczajów¹, powinny otrzymać aprobaty ordynariusza miejsca wydania i ministra prowincjalnego². Zgody ministra prowincjalnego wymagają także inne pisma przeznaczone do publicznego rozpowszechniania³.

§2 Jeden egzemplarz każdej pracy, nawet gdy nie jest opublikowana, ma być złożony w archiwum Prowincji.

¹ Por. KPK 823,1; KG 110.

² Por. KPK 832; KG 109,2.

³ Por. KPK 824,2; KG 109; 110.

Rozdział VII

"Bracia mają obowiązek słuchać brata Franciszka i jego następców"

(RZ 1,3)

Zarząd Klasztorów i Prowincji

1. Odpowiedzialność za wspólnoty lokalne

Współpraca z braćmi

Art. 87

§1 Minister prowincjalny z definitorium niech chętnie korzysta z pomocy gwardianów, wychowawców i innych braci, zapraszając ich na zebrania swojej rady, ilekroć uzna to za wskazane¹.

§2 Przynajmniej raz w roku minister prowincjalny ze swoim definitorium zwoła na wspólne zebranie wszystkich gwardianów, wychowawców i innych według uznania².

Referaty kurii prowincjalnej

Art. 88

§1 Sekretarz prowincji regularnie przygotowuje, wydaje oraz przesyła do wszystkich wspólnot urzędowy biuletyn Prowincji zawierający ważniejsze dokumenty i zarządzenia dotyczące braci, informacje o działalności kurii prowincjalnej, referatów i komisji, wspólnot i poszczególnych braci.

§2 Wiadomości kurii prowincjalnej przekazywane pocztą elektroniczną przez sekretarza prowincji mają być kierowane do wszystkich wspólnot oraz tych braci, którzy przekażą swój adres elektroniczny sekretarzowi prowincji. O zmianie adresu elektronicznego należy powiadomić sekretarza prowincji. Tam, gdzie nie ma poczty elektronicznej, wiadomości przesyłane są pocztą.

§3 Wspólnoty lokalne na bieżąco przysyłają ważniejsze informacje o swoim życiu do kolejnych numerów biuletynu.

§4 Bibliotekarz lokalny dba o udostępnienie wszystkich pism kurii prowincjalnej i całego Zakonu w swojej wspólnocie.

§5 Minister prowincjalny ustanawia rzecznika prowincji do kontaktów z środkami przekazu.

Art. 89

§1 W celu prowadzenia właściwej działalności w Prowincji są ustanawiani:

- a)** sekretarz formacji i studiów³;
- b)** sekretarz ewangelizacji⁴;
- c)** koordynator ewangelizacji⁵;

¹ Por. SG 178.

² Por. SG 178.

³ Por. SG 78.

⁴ Por. SG 49.

⁵ Por. SG 49,3.

- d) moderator ewangelizacji misyjnej¹;
- e) animator duszpasterstwa powołań²;
- f) moderator formacji ciągłej³;
- g) asystent prowincjalny Franciszkańskiego Zakonu Świec-
kich⁴;
- h) asystent prowincjalny Młodzieży Franciszkańskiej (FRA);
- i) animator ds. Sprawiedliwości, Pokoju i Integralności Stworzeń⁵;
- j) asystent mniszek klarysek;
- k) komisja do spraw budownictwa i zabytków;
- l) rada ekonoma prowincjalnego⁶.

§2 W zależności od potrzeb, definitorium może ustanowić inne funk-
cje prowincjalne i odpowiadających im referentów⁷.

§3 Prowincjalna komisja budowlana powinna przynajmniej raz w
trzechleciu zapoznać się ze stanem budowlanym kościołów i klasztorów.

Art. 90

Do zadań ekonoma prowincji należy w szczególności:

- a) prowadzenie księgi dochodów i rozchodów Prowincji;
- b) przyjmowanie wszystkich kwot pieniężnych wpływających do kasy Prowincji;
- c) realizowanie w porozumieniu z ministrem prowincjalnym wszyst-
kich płatności Prowincji, w tym w szczególności podatków, płac, ubez-
pieczeń, i innych wydatków Prowincji, według dekretu ministra provin-
cjalnego określającego limit kwoty, jaką ekonom prowincjalny może ope-
rować bez pisemnej zgody ministra prowincjalnego;
- d) sporządzanie miesięcznych sprawozdań finansowych dla ministra prowincjalnego;
- e) przedkładanie co miesiąc dla ministra prowincjalnego, do zapo-
znania i akceptacji, księgi dochodów i rozchodów Prowincji, celem za-
twierdzenia w formie pisemnej przez ministra prowincjalnego tychże
ksiąg, w tym w szczególności wydatków dokonanych samodzielnie
przez ekonoma w ramach ustanego przez kapitułę prowincjalną limitu
dla ekonoma prowincji.

Art. 91

Księgi przychodów i rozchodów Prowincji, domów zakonnych, instytucji
działających w ramach Prowincji czy domów zakonnych oraz dokumenty księgo-
we tychże instytucji, będące podstawą wpisów w powyższe księgi, a także wyciągi
z rachunków bankowych, mają być przechowywane przez okres 15 lat.

¹ Por. SG 49,2.

² Por. SG 85.

³ Por. SG 81,2.

⁴ Por. SG 27.

⁵ Por. SG 42.

⁶ Por. SG 209.

⁷ Por. KG 231; SG 210; 211.

Art. 92

W przypadku rachunków bankowych zakładanych dla Prowincji, domów zakonnych i innych jednostek powołanych przez Prowincję czy domy zakonne, konfiguracja w zakresie technicznych wypłat i płatności z tych rachunków bankowych winna być dokonywana według wytycznych ustalonych w formie uchwały przez definitorium prowincjalne.

Art. 93

Emerytury i renty braci przypadają temu domowi zakonnemu, w którym dani bracia przebywają, z zastrzeżeniem jednak funduszy emerytalnych braci z domów zakonnych położonych poza terytorium Polski, które to środki przypadają Prowincji.

Art. 94

W Prowincji prowadzone są następujące księgi:

- a) Księga braci w Prowincji (*Liber fratrum Proventiae*);
- b) Księga dobroczyńców (*Liber bene merentium*);
- c) Księga przychodów i rozchodów;
- d) Księga intencji;
- e) Księga nieruchomości;
- f) Księga święconych.

Dyskretorium

Art. 95

§1 W ciągu miesiąca od zakończenia kongresu kapitulnego kapituła lokalna przedstawia definitorium prowincjalnemu kandydatów na dyskretów: dwóch dla klasztorów od 7-10 profesów wieczystych, trzech dyskretów do 20 profesów, a czterech dyskretów dla klasztoru powyżej 20 profesów wieczystych¹.

§2 Gwardian, wikariusz klasztoru oraz ekonom lokalny wraz z braćmi wybranymi przez kapitułę lokalną, a zatwierdzonymi przez definitorium, wchodzi w skład dyskretorium². W domach, w których przebywa mniej niż 7 profesów wieczystych, rolę dyskretorium spełnia kapituła lokalna.

§3 Na pierwszym posiedzeniu odbywa się wybór sekretarza, który sporządza protokół z każdej sesji i podpisuje go, po zatwierdzeniu przez dyskretorium na sesji następnej³.

§4 Gwardian zwołuje dyskretorium, ilekroć stosownie do wymogów prawa potrzebuje zgody lub rady⁴, względnie uzna, że wymaga tego dobro wspólnoty.

¹ Por. KPK 627,1; KG 243; 236.

² Por. KG 243,2; SG 245,1.

³ Por. SG 233,2; 234,2.

⁴ Por. KG 243; SG 235; 243,2-3.

Art. 96

§1 Kapitułę zwołuje gwardian i zasadniczo jej przewodniczy przynajmniej sześć razy w roku oraz ilekroć większość braci o to prosi. Odpowiednio wcześniej informuje braci o tematyce, jakiej będzie poświęcona kapituła, np. poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń informacji o sprawach do rozpatrzenia. Wszyscy bracia mogą przedstawić do omówienia także swoje sprawy¹.

§2 Na pierwszej sesji kapituły wybiera się kronikarza, bibliotekarza, lokalnego animatora powołań, sekretarza, którego zadaniem jest sporządzanie protokołów w Księdze kapituły; on też go podpisuje po przyjęciu protokołu na następnym zebraniu².

§3 Przedmiotem rozważań i dyskusji kapitulnych są sprawy dotyczące życia i apostołatu wspólnoty. Obrady powinny się odbywać w duchu braterskiej miłości, dialogu i wzajemnego szacunku. W szczególności omawia się sprawy dotyczące wspólnoty lokalnej:

- a) podział obowiązków i prac;
- b) sprawy parafialne;
- c) porządek nabożeństw w kościele i wszelkie zmiany w sposobie ich odprawiania;
- d) podejmowanie ważniejszych prac apostołskich i charytatywnych³;
- e) sposób realizowania przepisów kościelnych i zakonnych, dotyczących braci;
- f) sposób przeprowadzenia ćwiczeń duchowych i liturgii (rozmyślanie, dni skupienia, wspólnotowa Msza św., Liturgia Godzin);
- g) dostosowanie do Zwyczajnika Prowincji porządku dnia, miejsca i czasu na wspólną rekreację;
- h) ustalenie terminów urlopów braci⁴;
- i) propozycja kandydatów na dyskretów i zmiany granic klauzury;
- j) przygotowanie propozycji na kapitułę prowincjalną;
- k) wyrażenie opinii przed dopuszczeniem braci do profesji wieczystej oraz święceń;
- l) wyrażenie zgody na podjęcie przez gwardiana nadzwyczajnych wydatków;

¹ Por. KG 240; SG 233,1; 234,1; MP 232.

² Por. SG 26,1; 85,1; 234,2; SP 31,1.

³ Por. KG 112,2.

⁴ Por. SG 38.

ł) kontrolowanie comiesięcznych rozliczeń ekonomicznych w oparciu o księgę przychodów i rozchodów domu, wyłożoną do wglądu w salce lub innym uzgodnionym miejscu na cały dzień, w którym odbywa się kapituła lokalna, które to rozliczenia muszą być zatwierdzone przez kapitułę lokalną, po uprzednim wysłuchaniu ekonoma i gwardiana (należy oprócz sum podawać wartości procentowe), przy czym w protokole kapituły lokalnej należy odnotować, czy był umożliwiony dostęp do księgi przychodów i rozchodów w wymiarze opisanym powyżej;

m) informowanie o sprawach omawianych na różnych zjazdach (np. przełożonych, wychowawców, katechetów, rekolekcjonistów, itd.)

§4 Udział profesów czasowych, tylko z głosem doradczym, bez prawa głosowania jest uzależniony od zgody gwardiana¹.

§5 Decyzje prawnie podjęte na kapitule i przyjęte przez gwardiana powinny być przez wszystkich braci uszanowane i wykonane.

§6 Gdy gwardian uzna, że uchwała kapituły lub dyskreterium może być niekorzystna dla dobra wspólnego braci czy karności zakonnej, powinien odwołać się do definitorium prowincjalnego.

Kierowanie wspólnotą w zastępstwie

Art. 97

W przypadku nieobecności gwardiana i wikariusza, wspólnotą kieruje najstarszy pierwszą profesją dyskret, a gdzie nie ma dyskrety, brat najstarszy profesją².

Administracja dóbr wspólnoty

Art. 98

§1 Dla każdej wspólnoty lokalnej minister prowincjalny z definitorium prowincji ustanawia ekonoma, którym zasadniczo nie powinien być gwardian³.

§2 Do obowiązków ekonoma wspólnoty lokalnej należy między innymi⁴:

- a) prowadzenie księgi dochodów i rozchodów;
- b) przyjmowanie wszystkich kwot pieniężnych wpływających do kasy wspólnoty;
- c) realizowanie w porozumieniu z gwardianem wszystkich płatności wspólnoty lokalnej: podatki, płace, ubezpieczenia, stypendia wakacyjne, świadczenia na rzecz Prowincji itp.;
- d) sporządzanie kwartalnych sprawozdań finansowych dla dyskreterium lub kapituły lokalnej i ekonoma prowincjalnego, które należy sprawdzić przed podpisaniem⁵.

¹ Por. KG 242,2.

² Por. SG 231.

³ Por. KPK 636,1; KG 246,1; 247,1; SG 208,2.

⁴ Por. KPK 636,2; KG 246-249.

⁵ Por. SG 246,2.

Art. 99

W każdym domu powinien być wykaz przedmiotów o wartości zabytkowej i historycznej wraz z dokumentacją zdjęciową. Powinny też być inwentarze ruchomości domu i sprzętów kościelnych oraz dokumentacja wszystkich planów technicznych domu¹.

Art. 100

§1 Przy zmianie gwardiana sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy, który podpisują obaj gwardiani (tj. ustępujący i następujący gwardian) oraz delegat ministra prowincjalnego obecny przy tym akcie. Protokół ten sporządza się na formularzu według wzoru zatwierdzonego przez definitorium prowincjalne. Należy go spisać w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechowuje się w archiwum domu, a drugi w kurii prowincjalnej. Uzupełniony inwentarz stanowi jego załącznik².

§2 Przy zmianie ekonomy domu sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy, który podpisują obaj ekonomowie, gwardian i delegat ministra prowincjalnego obecny przy tym akcie. Protokół ten sporządza się na formularzu według wzoru zatwierdzonego przez definitorium prowincjalne. Należy go spisać w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechowuje się w archiwum domu, a drugi w kurii prowincjalnej.

Budowa i remonty budynków

Art. 101

§1 W przypadku konieczności przeprowadzenia remontów czy konserwacji gwardian powinien omówić sprawę na dyskreterium lub kapitule lokalnej, zwrócić się po wytyczne do komisji do spraw budowy i zabytków oraz otrzymać pisemne zezwolenie ministra prowincjalnego i odpowiednich władz wojewódzkich (konserwatora zabytków)³.

§2 Bracia prowadzący budowę lub konserwację przedstawiają co roku sprawozdanie definitorium prowincjalnemu o postępie prac i wydatkach z nimi związanych⁴.

Księgi klasztorne

Art. 102

- §1** W każdym domu należy prowadzić następujące księgi:
- a)** przyjętych intencji mszalnych z pokryciem stypendialnym;
 - b)** odprawionych intencji mszalnych;
 - c)** kapłanów gości odprawiających w naszym kościele Msze św.;
 - d)** posiedzeń dyskreterium (jeśli jest);
 - e)** posiedzeń kapituły lokalnej;
 - f)** prac duszpasterskich;

¹ Por. SG 246,1; SP 38,2.

² Por. SG 246,1; SP 92.

³ Por. SP 99,2 f.

⁴ Por. SG 243,3.

- g) miesięcznych dni skupienia;
 - h) dokumentacji pracowników kościoła i klasztoru;
 - i) dobroczyńców kościoła i klasztoru;
 - j) pomocy dla potrzebujących;
 - k) kronikę klasztoru;
 - l) kronikę i księgę Liturgicznej Służby Ołtarza;
 - ł) przychodów i rozchodów;
 - m) inwestycji i remontów;
 - n) akta prawne stanu posiadania i ubezpieczeń;
 - o) nabytków bibliotecznych;
 - p) wizytacji;
 - r) inwentarza klasztoru;
 - s) katalog zabytków (naczynia liturgiczne, obrazy, itp...).
- §2** Ponadto w domach formacyjnych wychowawcy prowadzą:
- a) dziennik wykładów i konferencji ascetycznych;
 - b) księgę przyjęcia do postulatu, nowicjatu i profesji czasowej.

2. Odpowiedzialność za wspólnotę prowincjalną

Wizytacja kanoniczna

Art. 103

§1 Minister prowincjalny niech często odwiedza klasztory i braci, a wizytację kanoniczną przeprowadzi przynajmniej raz w okresie trzechlecia¹.

§2 Przedmiotem wizytacji są sprawy wspólnot klasztornych, personalne, duszpasterskie, administracyjne i materialne klasztorów.

§3 Z racji wizytacji kanonicznej gwardian przedstawia do wglądu wszystkie księgi wyliczone w art. 95 SP.

Modlitwy w intencji kapituły

Art. 104

Od dnia rozpoczęcia wizytacji kanonicznej należy rozpocząć odmawianie modlitw w całej Prowincji w intencji owocnego przebiegu wizytacji i kapituły według Modlitownika Prowincji². Modlitwy te odmawia się aż do zakończenia kapituły.

¹ Por. KPK 628,1; KG 221,1; SG 177,2; MP 235-237.

² Por. MP 235-237.

Art. 105

§1 Kapitułę prowincjalną - co trzy lata - zwołuje i jej przewodniczy minister prowincjalny, z wyjątkiem, gdy ma miejsce wizytacja generalna¹.

§2 Minister prowincjalny ze swoim definitorium powiadamia ministra generalnego o zakończeniu swojej kadencji przynajmniej sześć miesięcy wcześniej i prosi o wyznaczenie wizytatora generalnego i prezesa kapituły.

§3 Minister prowincjalny z definitorium powiadamia wszystkich braci przynajmniej trzy miesiące przed rozpoczęciem kapituły o głównych sprawach, które będą przedmiotem obrad².

§4 Kapituły lokalne, jak i poszczególni bracia indywidualnie mogą w oznaczonym przez prezesa kapituły czasie przysyłać swoje propozycje do rozpatrzenia przez kapitułę. O włączeniu tych propozycji do programu kapituły i sposobie ich rozważenia decyduje prezes kapituły z definitorium³.

Art. 106

§1 Gwardiani sporządzają na kapitułę prowincjalną następujące sprawozdania:

- a)** oświadczenie podpisane przez gwardiana, wikariusza i dyskretów lub kapitułę, gdy nie ma dyskretorium, że przyjęte intencje mszalne zostały odprawione;
- b)** oświadczenie podpisane przez wszystkich kapłanów, że odprawili wszystkie Msze św. wyznaczone im przez gwardiana;
- c)** oświadczenie podpisane przez wszystkich braci klasztoru, że odprawili doroczne rekolekcje;
- d)** oświadczenie podpisane przez gwardiana, wikariusza i dyskretów lub kapitułę, gdy nie ma dyskretorium, że wszystkie ofiary pieniężne złożone na potrzeby kościoła i klasztoru zostały wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem;
- e)** wykaz prac budowlano-remontowych podpisany przez zarząd klasztoru;
- f)** duplikat kroniki klasztornej ostatniego trzechlecia;
- g)** relację z działalności wspólnoty w opcji na rzecz ubogich.

§2 Ponadto na kapitule prowincjalnej, w terminie wyznaczonym przez prezesa kapituły, przedkładają pisemne sprawozdanie z działalności za okres trzech lat:

- a)** sekretarz formacji i studiów;
- b)** sekretarz ewangelizacji;
- c)** moderator formacji ciągłej;
- d)** ekonom prowincji, z podaniem sum i wartości procentowych⁴;
- e)** bibliotekarz prowincji;

¹ Por. KG 215; 216; SG 158; 159.

² Por. SG 160,1.

³ Por. SG 160,2.

⁴ Por. KPK 636,2.

- f) przewodniczący komisji odpowiedzialnej za remonty, budowy, sztukę i konserwację zabytków w całej prowincji¹.

Wybory związane z kapitułą

Art. 107

Na kapitule prowincjalnej głos czynny w wyborach, a także głos decydujący i doradczy na sesjach plenarnych kapituły aż do jej zakończenia mają: prezes kapituły, minister prowincjalny, wikariusz prowincji, definitory prowincjalni, eksminister prowincjalny, który na poprzedniej kapitule złożył urząd, sekretarz prowincji, sekretarz formacji i studiów, wybrani gwardiani i deputowani².

Art. 108

§1 Deputowanych na kapitułę prowincjalną wybiera się tylu, ilu jest braci kapitulnych biorących w niej udział z prawa.

§2 Sekretarz prowincji rozsyła dla wszystkich gwardianów dwie opieczętwane kartki wyborcze: z nadrukiem - *deputowani gwardiani* oraz drugą z nadrukiem - *kandydaci na ministra prowincjalnego*, a także dwie nieprzezroczyście opieczętwane koperty³.

§3 Wszyscy gwardiani wybierają spośród siebie połowę + jednego liczbę gwardianów na kapitułę prowincjalną poprzez jednoznaczne wskazanie tychże kandydatów, a następnie włożenie karty do nieprzezroczyściej koperty, którą zakleją i na której umieszczają swoje imię i nazwisko. Ważny jest głos, który zawiera także mniejszą liczbę kandydatów. Następnie dostarczają swój głos w podany sposób do sekretariatu prowincji.

Art. 109

§1 Sekretarz prowincji sporządza dla wszystkich wspólnot jeden wykaz braci, na którym zgodnie z SG 162,1 zaznacza braci mających głos czynny i bierny w wyborze deputowanych oraz braci mających głos czynny i bierny w wyborze ministra prowincjalnego. Wraz z tą listą rozsyła dla wszystkich uprawnionych do danego głosowania dwie opieczętwane kartki wyborcze (z nadrukiem - *kandydaci na deputowanych* oraz drugą z nadrukiem - *kandydaci na ministra prowincjalnego*) i nieprzezroczyście opieczętwaną kopertę⁴.

§2 Wyborca wskazuje w sposób jednoznaczny maksymalnie tylu kandydatów na deputowanych, ilu wchodzi na kapitułę z mocy prawa, a następnie wkłada swój głos do nieprzezroczyściej koperty (wraz z kartą wyborczą na kandydatów na ministra prowincjalnego, jeżeli dokonuje się wyboru ministra prowincjalnego), zakleja ją, a na niej pisze swoje nazwisko i imię. Kopertę oddaje osobiście wizytorowi lub przekazuje ją w sposób przez niego wyznaczony.

¹ Por. SP 94,1.

² Por. SG 168,1; 169,1-2.

³ Por. SP 105,2.

⁴ Por. SP 105,2.

§3 Karty wyborcze są nieważne, jeżeli wskazują więcej braci, niż zostało ustalone, lub wskazują nieuprawnionych oraz gdy nie mają własnoręcznego podpisu wyborcy na zewnętrznej kopercie.

§4 Za wybranych deputowanych uważa się tylu braci, którzy otrzymali względną większość głosów, ilu potrzeba do liczby uczestniczących braci w kapitule z mocy prawa.

Art. 110

§1 Obliczenia głosów w wyborach gwardianów i deputowanych dokonuje prezes kapituły i dwóch wyznaczonych przez niego braci, którzy przed przystąpieniem do obliczania składają przysięgę zachowania tajemnicy. Po obliczeniu sporządzają protokół w dwóch egzemplarzach: dla Prowincji i definitorium generalnego.

§2 Prezes kapituły podaje do wiadomości braci w Prowincji listę wybranych deputowanych i gwardianów oraz całą listę kandydatów według ilości otrzymanych głosów wraz z ich liczbą.

§3 Do wyboru gwardianów i deputowanych wystarczy względna większość głosów. Przy równej ilości głosów wybrany zostaje brat starszy pierwszą profesją, a w przypadku równości profesji starszy wiekiem¹.

§4 Prezes kapituły może przyjąć pisemną rezygnację deputowanego z uczestnictwa w kapitule, jeżeli zawiera ona uzasadnione przyczyny. Jeżeli rezygnacja zdarzy się przed otwarciem kapituły, wtedy przewodniczący powołuje na nią kolejnego z listy deputowanych.

Wybór kandydatów na ministra prowincjalnego

Art. 111

§1 W tym samym czasie, gdy wybiera się deputowanych, wybiera się także kandydatów na urząd ministra prowincjalnego.

§2 Kandydatów mających przynajmniej pięć lat od profesji wieczystej na urząd ministra prowincjalnego proponują spośród siebie wszyscy bracia profesji wieczystej Prowincji, z wyjątkiem tych, którzy aktualnie mają głos czynny i bierny w innej prowincji lub zostali go pozbawieni. W tym celu na karcie z nadrukiem *kandydaci na ministra prowincjalnego* wypisują trzy lub mniej imiona i nazwiska kandydatów, kartę wkładają do nieprzezroczystej opieczętowanej koperty (wraz z kartą propozycji kandydatów na deputowanych lub, gdy na nich nie głosowano - do osobnej koperty) i zaklejają ją, umieszczając na niej swoje nazwisko i imię. Kopertę oddają osobiście prezesowi kapituły lub przekazują ją w sposób przez niego wyznaczony².

§3 Karta wyborcza jest nieważna, jeśli któryś z wpisanych kandydatów nie odpowiada warunkom wymaganym przez prawo powszechne i własne Zakonu, m.in. jeśli nie ma wyszczególnionych kandydatów, posiada większą ilość nazwisk, niż to zostało ustalone lub nazwiska nieuprawnionych oraz jeśli nie posiada własnoręcznego podpisu na zewnętrznej kopercie.

¹ Por. SG 127,2.

² Por. SG 173,1.

Art. 112

§1 Sposób obliczania głosów jest taki sam, jak przy wyborze deputowanych¹.

§2 Za wybranych kandydatów na urząd ministra prowincjalnego uważa się czterech braci, którzy otrzymali największą liczbę głosów, także względną. Do definitorium generalnego posyła się jednak kompletny wynik głosowania².

Art. 113

§1 Kandydatów na urząd ministra prowincjalnego zatwierdzonych przez definitorium generalne podaje od razu do wiadomości prezes kapituły, podając jednocześnie liczbę uzyskanych w prowincji głosów³.

§2 Z kandydatów zatwierdzonych przez definitorium generalne należy wybrać ministra prowincjalnego, z zachowaniem prawa postulacji⁴.

Zwołanie kapituły

Art. 114

§1 Kapitułę zwołuje prezes specjalnym pismem, podając czas i miejsce obrad, listę wyborców oraz zasadniczą tematykę kapituły⁵.

§2 Prezes kapituły wyznacza termin nadesłania pisemnych sprawozdań na kapitułę wg art. 99 §2 SP, a sekretarz kapituły rozsyła je do braci kapitulnych przynajmniej na miesiąc przed jej rozpoczęciem.

§3 Na kapitułę prowincjalną powinni być wezwani jako rzeczoznawcy: koordynator ds. ewangelizacji, ekonom prowincjalny oraz inni według uznania ministra prowincjalnego i definitorium, za zgodą prezesa kapituły.

Przebieg kapituły

Art. 115

W dniu rozpoczęcia kapituły prowincjalnej we wszystkich wspólnotach Prowincji należy sprawować uroczystą Mszę św. o Duchu Świętym z udziałem całej wspólnoty⁶.

Art. 116

Na sesji wstępnej kapituły, w której uczestniczą tylko prezes kapituły i członkowie zarządu prowincji, omawia się szczegółowo program kapituły i wybiera sekretarzy pomocniczych, rewizorów sprawozdań oraz skrutatorów spośród członków kapituły i uzgadnia odpowiednią oprawę liturgiczną.

¹ Por. SP 103,1.

² Por. SG 180,2.

³ Por. SG 180,3.

⁴ Por. KPK 181,1; 182,1; 625,3; KG 181,1; SG 173,1.

⁵ Por. SG 160; 161,4.

⁶ Por. MP 237-246.

Art. 117

§1 Głównym sekretarzem kapituły jest sekretarz prowincji. Jego zadaniem jest pomagać prezesowi w kierowaniu kapitułą, gromadzić teksty referatów, sprawozdań i wniosków, czuwać nad pracą sekretarzy pomocniczych i skrutatorów oraz przygotować wszystko, co jest potrzebne do wyborów.

§2 Podczas obrad kapitulnych sekretarz kapituły ma do pomocy dwóch notariuszów (mogą być wybrani spoza członków kapituły). Sporządzają oni protokoły sesji plenarnych, które muszą być zaakceptowane i przyjęte przez kapitułę.

Uchwały kapituły prowincjalnej

Art. 118

§1 Do kapituły prowincjalnej jako najwyższej władzy prowincji zgodnie z postanowieniami KG 215 należy m.in.:

- a)** uchwalenie lub dokonywanie zmian w statutach partykularnych¹ i specjalnych;
- b)** zatwierdzenie regulaminu dla odbywania kapituły prowincjalnej²;
- c)** uchwalenie statutów specjalnych dla różnych dziedzin działalności³;
- d)** ustalenie programu formacji ciągłej⁴;
- e)** ustalenie zgodnie z 244 i 245 KG, jakie dobra można alienować za zezwoleniem ministra prowincjalnego po uprzednim otrzymaniu przez niego w tajnym głosowaniu zgody swego definitorium; a jakie za zgodą kapituły lokalnej lub dyskretorium;
- f)** ustalenie limitu kwoty jaką może dysponować minister prowincjalny w ramach wydatków zwyczajnych i limitu kwoty na zaciągnięcie długu;
- g)** ustalenie limitu kwoty jaką może dysponować gwardian w ramach wydatków zwyczajnych i limitu kwoty na zaciągnięcie długu.

§2 Kapituła podejmuje uchwały, których celem jest unormowanie oraz inspirowanie życia i działalności Prowincji w najbliższych latach.

§3 Do podjęcia decyzji czy uchwały, dotyczącej głosowania nad statutami partykularnymi lub formacyjnymi, wymagana jest bezwzględna liczba głosów (przynajmniej więcej niż 50%); w pozostałych sprawach - względna. Po dwóch bezskutecznych głosowaniach, gdy wymagana jest bezwzględna ilość głosów, decyzja w danej sprawie przechodzi na współbraci zgromadzonych na kongresie kapitulnym.

§4 Na zakończenie kapituły, o ile uważa się to za wskazane, należy zadecydować o ustanowieniu rady plenarnej Prowincji na najbliższe trzechlecie, ustalić jej zakres działania i normy, jakimi będzie się rządziła, zatwierdzając je poprzez głosowanie⁵.

¹ Por. KG 215,2.

² Por. KG 216,1.

³ Por. KG 215,2; SG 3; 4,2.

⁴ Por. SG 81,1.

⁵ Por. SG 169.

Art. 119

§1 Głosowanie na kapitule przeprowadza się w trojaki sposób:

- a) za pomocą kartek wyborczych;
- b) poprzez białe i czarne gałki (ballotację);
- c) przez podniesienie ręki na znak wyrażenia zgody.

§2 Gdy prezes kapituły uzna za stosowne poddać pewne sprawy pod głosowanie uczestników, wówczas gremium kapituły ustali sposób, w jaki należy głosować: za pomocą gałek czy przez podniesienie ręki, z wyjątkiem przypadków określonych prawem.

§3 Do ważności każdego głosowania wymagana jest obecność kwalifikowana (dwie trzecie) uprawnionych wyborców¹.

Art. 120

§1 Na pierwszej sesji plenarnej sekretarz kapituły odczytuje listę z nazwiskami braci uprawnionych do uczestnictwa w kapitule prowincjalnej i sprawdza ich obecność.

§2 Prezes kapituły, gdy nim jest delegat generała, odczytuje pismo uwierzytelniające, które uprawnia go do przewodniczenia na kapitule prowincjalnej, wygłasza stosowne przemówienie do uczestników i zapowiada program prac kapituły.

§3 Pierwszą sesję plenarną kończy sprawozdanie prezesa kapituły o stanie Prowincji na podstawie przeprowadzonej wizytacji.

Art. 121

§1 Na kolejnych sesjach przedstawiają sprawozdania minister prowincjalny (jeśli nie jest prezesem kapituły) i inni referenci wymienieni w SP art. 99,2. Po każdym sprawozdaniu przewidziana jest dyskusja.

§2 Prezes zwołuje tyle sesji, ile uzna za stosowne, aby wyczerpać całokształt spraw wymagających omówienia.

Art. 122

§1 Równocześnie, jeżeli zostaną powołane, pracują komisje:

- a) komisja do spraw rewizji sprawozdań z klasztorów;
- b) komisja do spraw statutów Prowincji;
- c) komisja do spraw formacji i studiów oraz formacji ciągłej;
- d) komisja do spraw działalności apostolskiej;
- e) komisja do spraw budownictwa i inne.

§2 W skład komisji wchodzi zarówno bracia z głosem na kapitułę, jak i rzeczoznawcy. W pracach komisji mają oni te same prawa.

¹ Por. KPK 119.

Art. 123

Zarząd prowincji, poza ministrem, stanowi wikariusz oraz pięciu definitorów.

Art. 124

§1 Gdy kończy się kadencja urzędu ministra prowincjalnego, zdaje on swój urząd prezesowi kapituły przez symboliczne przekazanie pieczęci Prowincji, a prezes udziela ustępującemu ministrowi prowincjalnemu absolutorium.

§2 W dniu wyborów o oznaczonej godzinie wszyscy wyborcy gromadzą się w sali kapitulnej, odpowiednio na ten moment przygotowanej. Na stole umieszcza się krucyfiks. Sekretarz kapituły przynosi ponadto: opieczętowane kartki wyborcze jednakowej wielkości, urnę wyborczą i naczynie do zniszczenia kartek wyborczych.

§3 Prezes kapituły wygłasza krótkie przemówienie, w którym przedstawia ważność mającego nastąpić aktu, poucza o obowiązku wybierania braci godnych i o sposobie dokonywania wyborów.

§4 Po odczytaniu przez sekretarza kapituły listy uprawnionych do głosowania, zamyka się drzwi sali wyborczej; następnie wyborcy podchodząc kolejno przed krucyfiks, klękają i kładąc na nim prawą rękę składają przysięgę, że dokonają wyboru kandydatów, *których wobec Boga* uznają za godnych i odpowiednich¹.

§5 Następnie prezes kapituły i skrutatorzy składają przysięgę o nieujawnianiu imion i nazwisk wyborców, w ten sam sposób jak wyborcy.

Art. 125

Prezes kapituły pyta poszczególnych elektów, czy urząd przyjmują, dając im stosowny czas na danie odpowiedzi. Wybrany na kapitule powinien przyjąć urząd w duchu odpowiedzialności i służby braterskiej².

Art. 126

§1 Wyboru ministra prowincjalnego dokonuje się przez wpisanie na kartce wyborczej imienia i nazwiska jednego kandydata spośród kandydatów zatwierdzonych przez definitorium generalne. Wyborca składa kartkę na cztery części i według ustalonej kolejności wkłada ją do urny wyborczej.

§2 Głos wyborcy, który nie spełnia warunków wymienionych w §1 tegoż artykułu jest nieważny, tzn. posiada więcej niż jedno nazwisko kandydata, nazwisko osoby nieuprawnionej lub jest oddany na nieopieczętowanej kartce lub nierozdanej przez skrutatorów.

¹ Por. KPK 626.

² Por. KPK 177,1.

§3 Po zebraniu kartek wyborczych komisja skrutatorów dokonuje czynności obliczania w taki sposób, że każdy ze skrutatorów odnotowuje dokładną liczbę głosów oddanych na kandydatów, zestawia wyniki, przekazuje je prezesowi kapituły celem sprawdzenia zgodności obliczeń i ogłoszenia wyników głosowania.

§4 Wybrany kanonicznie jest ten, kto otrzymał większość absolutną (więcej niż 50%) głosów współbraci obecnych na głosowaniu.

Art. 127

§1 Jeśli w pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał bezwzględnej większości głosów, przeprowadza się drugie głosowanie¹.

§2 Jeśli w drugim głosowaniu nikt nie otrzymał bezwzględnej większości głosów, odbywa się trzecie głosowanie, w którym kandydatami są tylko ci dwaj bracia, którzy w poprzednim głosowaniu otrzymali największą ilość głosów, a jeśli kilku braci otrzymało równą ilość głosów, decyduje starszeństwo pierwszej profesji; w przypadku równości pierwszej profesji bierze się pod uwagę starszeństwo wiekiem. Ci dwaj kandydaci nie uczestniczą w głosowaniu.

§3 Jeśliby w trzecim głosowaniu ci dwaj kandydaci otrzymali równą liczbę głosów, wybrany na urząd ministra prowincjalnego zostaje starszy pierwszą profesją, a przy jej równości - starszy wiekiem.

Art. 128

§1 Na urząd wikariusza prowincjalnego może być wybrany brat profes wieczysty Prowincji, który posiada przymioty określone w art. 182-183 KG, oraz zgodnie z przepisem art. 203-205 SG.

§2 Po wyborze ministra prowincjalnego przeprowadza się wybór wikariusza prowincji według sposobu podanego w art. 119 tychże Statutów.

Art. 129

§1 Kapituła prowincjalna wybiera pięciu definitorów. Na urząd definitora prowincjalnego może być wybrany profes wieczysty Prowincji, zgodnie z przepisem art. 215 SG².

¹ Por. SG 127,2.

² Por. KG 222,3.

§2 Definitorów prowincji wybiera się łącznie. Prawnie wybranymi są ci, którzy w pierwszym lub drugim albo trzecim głosowaniu uzyskali większość absolutną (więcej niż 50%) głosów braci obecnych na głosowaniu. W drugim więc i trzecim głosowaniu, jeśli są konieczne, wybiera się tylu definitorów, ilu brakuje do liczby pięć. Jeśli po trzecim głosowaniu nie zostało wybranych pięciu definitorów urządza się czwarte głosowanie na tylu definitorów, ilu brakuje do liczby pięć, w którym prawnie wybrani są ci, którzy otrzymali przynajmniej względną liczbę głosów, a w przypadku równości ci, którzy są starsi pierwszą profesją, zaś w przypadku równości pierwszej profesji - starsi wiekiem. Jeśli w jakimkolwiek głosowaniu (po pierwszym) trzeba wybrać tylko jednego definitora, głosuje się tylko na dwóch kandydatów, którzy w poprzednim głosowaniu otrzymali najwięcej głosów; ci kandydaci nie biorą udziału w głosowaniu.

Art. 130

§1 Po dokonaniu wszystkich wyborów sekretarz skrutator redaguje dokument wyborów, podając imiona i nazwiska wszystkich kandydatów, poczynszszy od tych, którzy otrzymali najmniejszą ilość głosów, następnie niszczy wszystkie kartki wyborcze.

§2 Sekretarz kapituły ogłasza w auli kapitulnej wobec całej wspólnoty lokalnej wybranych na urząd ministra prowincjalnego, wikariusza i pięciu definitorów.

§3 W kościele lub kaplicy po odśpiewaniu *Te Deum* i odmówieniu modlitw prezes kapituły przyjmuje od nowo wybranego ministra prowincjalnego wyznanie wiary (*iusiurandum fidelitalis*) i zatwierdza nowo wybranych na urząd.

§4 Na zakończenie nowo wybrany minister prowincjalny przyjmuje od zebranych braci oznaki czci i szacunku - homagium - i udziela im swego błogosławieństwa.

§5 Prezes kapituły sporządza dokument wyborów w dwóch egzemplarzach.

Art. 131

§1 Na ostatniej sesji plenarnej sekretarz kapituły odczytuje zebrany protokół sporządzony z ostatniej sesji. Po jego przyjęciu podpisują go: prezes kapituły, minister prowincjalny, wikariusz prowincji, definitory i sekretarz kapituły.

§2 Po rozpatrzeniu i załatwieniu spraw wchodzących w zakres kompetencji kapituły prowincjalnej prezes udziela braciom kapitulnym błogosławieństwa św. Franciszka i ogłasza kapitułę za zakończoną.

§3 Po za kończeniu kapituły publikuje się drukiem *Akta Kapituły*, w których zamieszcza się: list prezesa kapituły i dokumenty poprzedzające zwołanie kapituły, listę uczestników, relację prezesa kapituły oraz ministra prowincjalnego, relacje referatów kurii prowincjalnej oraz wszystkich komisji, listy skierowane do kapituły, uchwały, zachęty, odezwy i protokoły ze wszystkich sesji oraz protokoły wyborcze¹.

§4 Akta Kapituły powinny być dostępne we wszystkich placówkach Prowincji.

Kongres kapitulny

Art. 132

§1 Prezes kapituły w porozumieniu z definitorium prowincji wyznacza termin kongresu kapitulnego celem powołania braci na wakujące urzędy i stanowiska. Kongres ten powinien się odbyć w ciągu miesiąca od zakończenia kapituły prowincjalnej².

§2 Przed powołaniem na urzędy i stanowiska należy przeprowadzić konsultację i dyskusję na temat kwalifikacji i przydatności kandydatów z zachowaniem KPK 626, dlatego niech minister prowincjalny przed rozpoczęciem kongresu kapitulnego odwiedzi, o ile to możliwe, poszczególne wspólnoty w Prowincji, aby zorientować się o problemach i potrzebach wspólnot oraz braci.

§3 Przy zmianie ministra prowincjalnego sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy, który podpisują obaj ministrowie (ustępujący oraz następujący) w obecności ekonoma prowincji. Protokół ten sporządza się na formularzu według wzoru zatwierdzonego przez definitorium prowincjalne. Należy go spisać w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechowuje się w kurii prowincjalnej, a drugi w ekonomacie prowincji.

§4 Przy zmianie ekonoma prowincjalnego sporządza się protokół zdawczo-odbiorczy, który podpisują obaj ekonomowie (ustępujący oraz następujący) w obecności ministra prowincjalnego. Protokół ten sporządza się na formularzu według wzoru zatwierdzonego przez definitorium prowincjalne. Należy go spisać w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechowuje się w kurii prowincjalnej, a drugi w ekonomacie prowincji.

Art. 133

§1 Wszyscy bracia kongresu kapitulnego poczynszy od prezesa składają przysięgę, że zgodnie z sumieniem wybiorą kandydatów godnych i odpowiednich.

§2 Powołanie na urząd gwardianów na kongresie kapitulnym dokonuje się za pomocą gałek (ballotację), a pozostałych stanowisk przez zgodę wyrażoną przez podniesienie ręki³.

¹ Por. SG 172,2.

² Por. KG 217.

³ Por. SG 128,2.

§3 Kongres kapitulny ustala przynależność poszczególnych braci do określonych wspólnot według potrzeb Prowincji, bracia zaś niech w duchu dyspozycyjnej służby chętnie przyjmą nałożone im obowiązki.

§4 Przy zmianach personalnych dekret przeniesienia (List Posłuszeństwa) powinien być wykonany w ciągu siedmiu dni od daty otrzymania, chyba że w dekrete wyraźnie podano inny termin. Do momentu opuszczenia domu bracia podlegają władzy przełożonego lokalnego.

§5 Sekretarz prowincji sporządza w dwóch egzemplarzach protokół powołanych na urzędy i stanowiska oraz spis zestawień rodzin zakonnych poszczególnych klasztorów, który niezwłocznie należy dostarczyć poszczególnym domom.

§6 Akta kongresu kapitulnego, podpisane przez prezesa i sekretarza prowincji, opatrzone pieczęcią Prowincji, przesyła się do definitorium generalnego celem uprawomocnienia¹.

¹ Por. SG 167.

Rozdział VIII

Ministrowie niech upominają braci oraz pokornie i z miłością niech ich nakłaniają do poprawy (por. RZ 10,1)

Umacnianie Braci W Powołaniu

Obrona powołania braci

Art. 134

§1 Każdy gwardian w celu obrony dobra wspólnoty i poszczególnych braci roztropnie zapobiega złu i umacnia w dobrym upadających przez braterskie napomnienia¹.

§2 Gwardian jako sługa, opiekun i stróż wspólnoty niech poczuwa się do obowiązku odpowiedzialnego skorygowania błędów lub wykroczeń podległych sobie braci poprzez braterski dialog i osobisty przykład życia².

§3 Gdy braterski dialog gwardiana i wspólnoty lokalnej nie doprowadza do zapobieżenia złu, należy sprawę przekazać ministrowi prowincjalnemu³.

Art. 135

§1 Minister prowincjalny niech często odwiedza wspólnoty braci i to zarówno w celu popierania dobrych inicjatyw, jak i braterskiego upomnienia, gdy jest ono potrzebne⁴.

§2 Upadających braci niech minister prowincjalny pokornie i z miłością nakłania do poprawy, wystrzegając się jednak wywierania na nich wrażenia bezkarności. Dlatego w przypadku braku poprawy, po braterskim upomnieniu, należy braci pociągnąć do odpowiedzialności karnej zgodnie z KG 251-253 oraz SG 247-252 za zewnętrzne, moralnie poważne, poczytalne i udowodnione wykroczenia lub przestępstwa przeciwko powszechnemu prawu kościelnemu, Konstytucjom Generalnym, Statutom Generalnym i Statutom Partykularnym.

Bracia opuszczający Zakon

Art. 136

§1 Braci, którzy opuszczają Prowincję albo zostają z niej zwolnieni lub wydaleny, należy otoczyć troskliwą opieką duchową, moralną i materialną, z uwzględnieniem faktycznych potrzeb oraz zasad słuszości i miłości⁵.

§2 Minister prowincjalny wraz z definitorium określi w poszczególnych przypadkach zakres i sposób udzielania pomocy bratu, który opuścił Zakon albo został z niego zwolniony lub wydalony⁶.

¹ Por. KG 252,1.

² Por. KG 252,2.

³ Por. KG 251,4-5; 252,1.

⁴ Por. KG 221,1; SG 177,2.

⁵ Por. KPK 702; SG 261.

⁶ Por. KPK 702,2; SG 261.